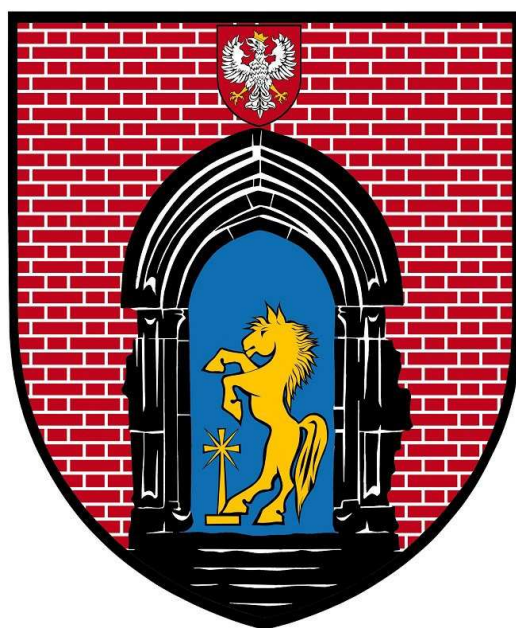

STRATEGIA ROZWOJU GMINY SKOROSZYCE NA LATA 2014-2023

Sierpień 2014

SPIS TREŚCI

Zespół ds. Aktualizacji Strategii Rozwoju Gminy Skoroszyce	3
Wstęp	4
1. Diagnoza stanu gminy	5
1.1. Przestrzeń i środowisko	5
1.1.1. Umiejscowienie Gminy w województwie i kraju	5
1.1.2. Charakterystyka sieci osadniczej	6
1.1.3. Zasoby naturalne	7
1.1.4. Zasoby kulturowe	9
1.2. Sfera społeczna	10
1.2.1. Demografia	10
1.2.2. Poziom wykształcenia	12
1.2.3. Pomoc społeczna	14
1.2.4. Kapitał społeczny	16
1.3. Sfera gospodarcza	17
1.3.1. Przedsiębiorczość	17
1.3.2. Rolnictwo	19
1.3.3. Turystyka	21
1.3.4. Rynek pracy	23
1.4. Infrastruktura techniczna	26
1.4.1. Komunikacja	27
1.4.2. Ochrona środowiska	28
1.4.3. Energetyka i telekomunikacja	29
1.5. Infrastruktura społeczna	30
1.5.1. Oświata	30
1.5.2. Sport i rekreacja	32
1.5.3. Instytucje kultury	33
1.5.4. Ochrona zdrowia	34
1.6. Zarządzanie	34
1.6.1. Analiza budżetu gminy	34
1.6.2. Planowanie strategiczne i promocja Gminy	38
2. Analiza SWOT	40

3.	Wizja i misja gminy Skoroszyce	41
3.1.	Wizja Gminy Skoroszyce	41
3.2.	Misja Gminy Skoroszyce	41
4.	Analiza celów	42
4.1.	Cele strategiczne i operacyjne.....	43
4.2.	Kierunki działań	44
4.2.1.	Rozbudowa infrastruktury społecznej, komunikacyjnej, poprawa bezpieczeństwa i porządku publicznego.....	44
4.2.2.	Poprawa bezpieczeństwa i porządku publicznego	45
4.2.3.	Podniesienie jakości usług publicznych i rozwój infrastruktury społecznej	46
4.2.4.	Pobudzenie i wspieranie aktywności społecznej i gospodarczej mieszkańców, włączenie społeczne osób zagrożonych marginalizacją	47
4.3.	Zgodność celów z nadrzędnymi dokumentami strategicznymi.....	48
4.3.1.	Międzynarodowe dokumenty strategiczne.....	48
4.3.2.	Krajowe dokumenty strategiczne.....	49
4.3.3.	Regionalne dokumenty strategiczne	50
4.3.4.	Lokalne dokumenty strategiczne.....	52
	Bibliografia.....	54

ZESPÓŁ DS. AKTUALIZACJI STRATEGII ROZWOJU GMINY SKOROSZYCE**Koordinacja**

Alina Baran	Wójt gminy Skoroszyce
-------------	-----------------------

Zespół ds. gospodarki, inwestycji i infrastruktury

Krystyna Serotiuik	Kierownik Referatu Rozwoju Gospodarczego i Rolnictwa – zastępca wójta
--------------------	---

Danuta Czarnecka	Inspektor w Referacie Rozwoju Gospodarczego i Rolnictwa
------------------	---

Iwona Bil-Kubicka	Inspektor w Referacie Rozwoju Gospodarczego i Rolnictwa
-------------------	---

Małgorzata Koźlik	Sekretarz gminy
-------------------	-----------------

Jadwiga Piela	Skarbnik gminy
---------------	----------------

Marzena Ostachowska-Błoch	Kierownik Zakładu Oczyszczania i Wodociągów w Skoroszycach
---------------------------	--

Zespół ds. edukacji, kultury, sportu i problemów społecznych

Tadeusz Kosecki	Kierownik Gminnego Zespołu Ekonomiczno-Administracyjnego Szkół i Przedszkoli w Skoroszycach
-----------------	---

Aleksandra Masiowska-Michułka	Kierownik Gminnego Ośrodka Pomocy Społecznej w Skoroszycach
-------------------------------	---

Marta Tarczyńska	Dyrektor Ośrodka Kultury Gminy Skoroszyce
------------------	---

Przedstawiciele Mieszkańców

Renata Jaskólska	Sołtys wsi Sidzina
------------------	--------------------

Krzysztof Jagusz	Radny
------------------	-------

Tadeusz Proszek	Radny
-----------------	-------

Henryk Sokołowski	Przewodniczący Rady Gminy Skoroszyce
-------------------	--------------------------------------

Franciszek Urbaniec	Sołtys wsi Skoroszyce
---------------------	-----------------------

Przedstawiciele Przedsiębiorców

Zdzisław Murański	Prezes firmy Zakład Produkcji Rolnej „OWROL” Sp. z o.o. w Skoroszycach
-------------------	--

Kazimierz Gawor	Współwłaściciel firmy PHU GAWOR w Starym Grodkowie
-----------------	--

Mieczysław Ślebioda	Współwłaściciel Przedsiębiorstwa Produkcyjno-Usługowo-Handlowego PRODREW Sp. j.
---------------------	---

Eksperti Zewnętrzni

Dr Marek Chrzanowski	Konsultacje w zakresie zarządzania strategicznego
----------------------	---

Wojciech Kirejczyk	Analizy ilościowe
--------------------	-------------------

Joanna Korpikiewicz	Analizy jakościowe
---------------------	--------------------

Strategia rozwoju gminy jest dokumentem strategicznym, którego celem jest wyznaczenie głównych kierunków rozwoju na nadchodzące lata oraz ułatwienie sprawnego zarządzania jednostką jaką jest gmina. Dokument składa się z dwóch zasadniczych części: diagnostycznej i programowej.

Prace nad dokumentem przebiegały w kilku etapach. Pierwszym było przeprowadzenie szczegółowej diagnozy obecnego stanu Gminy poprzez analizę uwarunkowań i czynników wpływających na lokalną sytuację społeczno-gospodarczą. Celem diagnozy było przedstawienie dynamicznego bilansu cech Gminy Skoroszyce, identyfikacja jej głównych przewag konkurencyjnych oraz barier rozwojowych. Ważnym elementem tego etapu było badanie ankietowe przeprowadzone wśród Mieszkańców gminy. Respondenci (ankiety wypełniło 158 Mieszkańców) dokonali oceny jakości życia w gminie oraz funkcjonowania gminy w głównych obszarach działalności władz samorządowych. Podsumowanie części diagnostycznej stanowi analiza SWOT, czyli zestawienie mocnych i słabych stron oraz szans i zagrożeń stojących przed Gminą.

Część programowa obejmuje wizję i misję Gminy oraz najważniejsze cele i kierunki działań rozwojowych. Co ważne, cele wyznaczone w Strategii zachowują spójność z celami wyznaczonymi na wyższych szczeblach (powiatowym, wojewódzkim krajowym i międzynarodowym), co umożliwi w przyszłości sprawne pozyskiwanie zewnętrznych środków w unijnej perspektywie finansowej 2014-2020 oraz usprawni współpracę z innymi jednostkami samorządu terytorialnego.

Przedstawiony długookresowy plan działania pozwoli na prowadzenie spójnej i harmonijnej długofalowej polityki rozwoju, w taki sposób, by pomiędzy poszczególnymi działaniami występował efekt synergii oraz by wpływały one integrująco na Gminę i jej Mieszkańców. Dokument obejmuje przede wszystkim ustawowe zadania samorządu gminnego czyli te obszary, na które gmina ma bezpośredni wpływ. Niekiedy jednak wskazano także na te wykraczające poza zakres obowiązków gminy w celu pełnego przedstawienia sytuacji Mieszkańców. Władze Gminy często nie mają możliwości i narzędzi, aby w bezpośredni sposób reagować na pojawiające się wyzwania – w takich przypadkach ich rola ogranicza się do wspierania i zachęcania do działania Mieszkańców i innych podmiotów publicznych i prywatnych (w tym organizacji pozarządowych).

1. DIAGNOZA STANU GMINY

Diagnoza sytuacji w gminie Skoroszyce skonstruowana została na podstawie analizy oficjalnych źródeł danych, takich jak dokumenty strategiczne na poziomie województwa, powiatu i gminy, bazy danych i raporty Głównego Urzędu Statystycznego czy sprawozdania jednostek organizacyjnych gminy, a także innych ogólnodostępnych informacji. Ponadto, przeprowadzono wywiady z pracownikami Urzędu Gminy, gminnych jednostek organizacyjnych, przedstawicielami mieszkańców i przedsiębiorców, a także badanie ankietowe, które dostarczyło subiektywnej oceny poziomu życia i jakości usług publicznych oferowanych na terenie gminy Skoroszyce. Ankiety dostarczone zostały ośmiuset losowo wybranym, pełnoletnim osobom zamieszkałym na terenie gminy. Ponadto wszyscy mieszkańcy byli zachęceni do uzupełnienia ankiety zamieszczonej na stronie internetowej Urzędu Gminy.

Diagnoza podzielono na sześć głównych obszarów tematycznych:

1. Przestrzeń i środowisko,
2. Sfera społeczna,
3. Sfera gospodarcza,
4. Infrastruktura techniczna,
5. Infrastruktura społeczna,
6. Zarządzanie.

Podsumowaniem przeprowadzonych badań i diagnozy jest analiza SWOT.

1.1. PRZESTRZEŃ I ŚRODOWISKO

Środowisko przyrodnicze w ogromnym stopniu ma wpływ na możliwości rozwoju lokalnego. W tej części diagnozy zwrócono uwagę na ogólne położenie gminy Skoroszyce, układ sieci osadniczej oraz na walory naturalne i kulturowe występujące na terenie gminy. Należy podkreślić, że duża część tych czynników leży poza możliwością wpływu władz gminy i społeczności lokalnej. Ważne, by zasoby te wykorzystywać zgodnie z zasadą zrównoważonego rozwoju, czyli takiego rozwoju społeczno-gospodarczego, „w którym następuje proces integrowania działań politycznych, gospodarczych i społecznych, z zachowaniem równowagi przyrodniczej oraz trwałości podstawowych procesów przyrodniczych, w celu zagwarantowania możliwości zaspokajania podstawowych potrzeb poszczególnych społeczności lub obywateli zarówno współczesnego pokolenia, jak i przyszłych pokoleń”¹.

1.1.1. UMIEJSCOWIENIE GMINY W WOJEWÓDZTWIE I KRAJU

Gmina Skoroszyce położona jest w zachodniej części województwa opolskiego, w powiecie nyskim. Należy do subregionu Ziemi Nyskiej. Obejmuje obszar Niziny Śląskiej, Doliny Nysy Kłodzkiej i częściowo Równiny Grodkowskiej. Gmina usytuowana jest w odległości około 50 km od miasta wojewódzkiego Opolu oraz w odległości około 70 km od Wrocławia. Od północy i zachodu gmina graniczy z gminą Grodków, od wschodu z gminą Niemodlin i gminą Łambinowice a od południa

---

¹ Ustawa z dnia 27 kwietnia 2001 roku Prawo ochrony środowiska, Dz. U. 2001 nr 62 poz. 627 z późn. zm.

z gminą Pakość. Gminę dzieli około 40 km od najbliższych przejść granicznych między Polską a Czechami- w Głuchołazach i Konradowie.

Rysunek 1. Gmina Skoroszyce i jej umiejscowienie w województwie

Źródło: Wydawnictwo PIK Bydgoszcz.

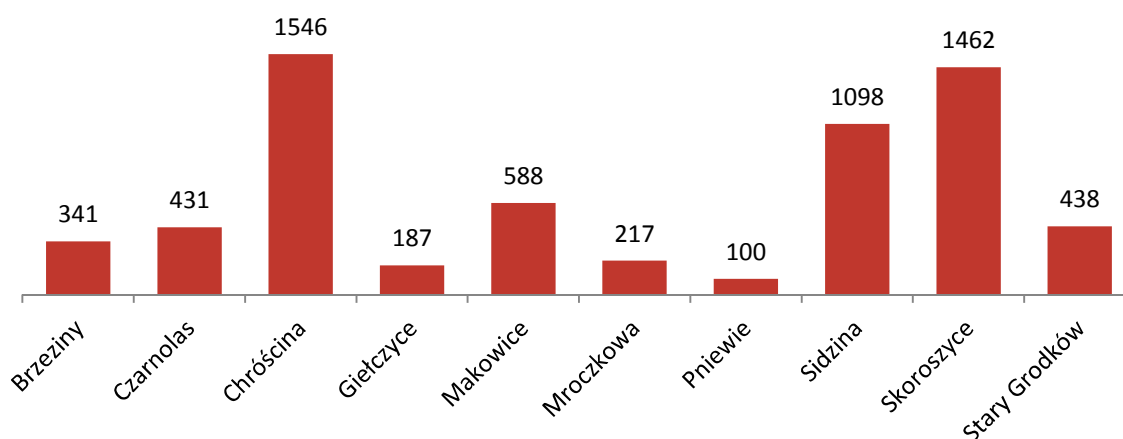
Obszar Gminy zajmuje powierzchnię 10 386 ha (104 km²), co stanowi ok. 1,2 % obszaru województwa opolskiego).

1.1.2. CHARAKTERYSTYKA SIECI OSADNICZEJ

W skład gminy Skoroszyce wchodzi 10 wsi sołectkich: Brzeziny, Chróścina, Czarnolas, Giełczyce, Makowice, Mroczkowa, Pniewie, Sidzina, Skoroszyce i Stary Grodków. Siedzibą władz gminy jest miejscowość Skoroszyce. Według stanu na koniec 2013 roku gminę zamieszkuje 6408² osób. Najbardziej zaludnionym sołectwem jest Chróścina, którą zamieszkuje prawie 25% mieszkańców gminy. Najmniejszym ośrodkiem pod względem liczby ludności jest Pniewie, gdzie mieszka zaledwie 100 osób.

² Dane z ewidencji ludności Urzędu Gminy Skoroszyce.

Rysunek 2. Liczba ludności poszczególnych sołectw w gminie Skoroszyce (31.12.2013 r.)

Źródło: opracowanie własne na podstawie danych Urzędu Gminy Skoroszyce.

Na terenie gminy przeważa zabudowa zagrodowa i jednorodzinna.

1.1.3. ZASOBY NATURALNE

Na terenie gminy nie brak jest obszarowych form ochrony przyrody. W Chróscinie, Mroczkowej i Starym Grodkowie znajdują się pomniki przyrody³. Obszar gminy w większości zajmują użytki rolne (87%), lasy stanowią jedynie około 4% powierzchni, czyli znacząco mniej niż przeciętnie w województwie (26%) i kraju (29%).

Na terenie gminy przeważają gleby średniej jakości (klasy IVa i IVb), utrzymane na ogół w dobrej kulturze. Klasyfikacja gleb na terenie gminy ogółem przedstawia się następująco: 27,1% stanowią gleby dobre i bardzo dobre, 59,3% gleby średniej jakości, zaś 13,6% gleby słabe i bardzo słabe. Pod względem kompleksów przydatności rolniczej gruntów tereny poszczególnych sołectw są silnie zróżnicowane. Największe powierzchnie gruntów ornych dobrych kompleksów przydatności rolniczej występują w Czarnolesie, Makowicach i Starym Grodkowie.

We wsi Brzeziny znajduje się złoża kruszywa naturalnego (piasek, pospółka).

³ Rejestr form ochrony przyrody w województwie opolskim, bip.opole.rdos.gov.pl.

Rysunek 3. Złóża kruszyw w Brzezinach

Źródło: www.skoroszyce.pl.

Rzeki z terenów wsi należą do lewostronnego dorzecza Nysy Kłodzkiej. Teren gminy objęty jest Planem gospodarowania wodami na obszarze dorzecza Odry⁴. Ogółem tereny wsi charakteryzują się niewielką gęstością sieci rzecznej. Odwadniane są przez niewielkie rzeki: Starą Strugę (wieś Stary Grodków, Pniewie, część wsi Czarnolas), Młynówkę (wieś Mroczkowa, Brzeziny, część wsi Czarnolas), Cielnicę (wsie Makowice oraz Giełczyce), które płyną w kierunku wschodnim lub północno-wschodnim. Najważniejsze tereny zalewowe występują:

- we wschodniej części wsi Brzeziny – część tarasu holocenijskiego Nysy Kłodzkiej, znajdującego się poza zasięgiem niewielkich zalewów, jednak w zasięgu wód powodzi z 1997 roku,
- w północno-wschodniej części wsi Giełczyce – strefa cofki Cielnicy od strony Nysy Kłodzkiej,
- w dolinie Starej Strugi.

Ze względu na zagrożenie powodziowe na terenie gminy na części terenów występują ograniczenia w zabudowie. Na pozostałych obszarach zagrożenie podtopieniami stwarzają niewielkie ciek, które mogą występować z brzegów w bardzo krótkich okresach po nawałnych (głównie letnich) opadach atmosferycznych.

Teren gminy położony jest w planowanym do utworzenia Obszarze Chronionego Krajobrazu Doliny Nysy Kłodzkiej i Obszarze Chronionego Krajobrazu Doliny Cielnicy. Celem utworzenia obszaru chronionego jest zachowanie krajobrazu doliny i funkcjonalności korytarzy ekologicznych.

---

⁴ Przyjętym przez Radę Ministrów w dniu 22.02.2011 roku.

1.1.4. ZASOBY KULTUROWE

Pierwsze wzmianki o gminie, nazywanej w przeszłości Vriedewalde (niem. Friedwalde) pochodzą z 1300 roku. Od XV wieku do momentu sekularyzacji dóbr kościelnych obszar ten był w posiadaniu biskupów wrocławskich, a po 1810 roku wielokrotnie zmieniał właścicieli.

W gminie Skoroszyce znajduje się wiele wartych uwagi zabytkowych obiektów. Są to m.in.:

- Kościół p.w. św. Michała Archanioła z XV wieku w Chróscinie;
- Kościół p.w. Trójcy Świętej z XIII wieku w Starym Grodkowie;
- Kościół parafialny p.w. św. Piotra i Pawła z XVII wieku w Sidzinie;
- Kościół odpustowy p.w. Matki Bożej Wspomożenia Wiernych z XIX wieku w Mroczkowej;
- Ogrodzenia kościoła murowane z końca XIV wieku w Czarnolesie;
- Gotycki kościół parafialny z plebanią z XIX wieku w Skoroszycach;
- Kapliczka z 1820 roku w Skoroszycach;
- Kamienna figura św. Jana Nepomucena z I połowy XIX wieku w Skoroszycach;
- Kamienny krzyż pokutny z epoki średniowiecza w Skoroszycach;
- Park krajobrazowy z XIX wieku w Skoroszycach;
- Kościół filialny murowany p.w. św. Marcina z przełomu XVI/XVII wieku w Brzezinach;
- Ogrodzenie kościoła filialnego, murowane z XVIII wieku w Brzezinach⁵.

Ponadto, na terenie gminy znajduje się granitowy słup graniczny przebiegający dawną granicą Księstwa Biskupów Wrocławskich (tzw. „granicą św. Jana”) z przełomu XIII i XIV wieku. Są to najprawdopodobniej najstarsze zachowane znaki graniczne w Polsce. Zabytki w gminie stanowią atrakcje turystyczne na skalę lokalną.

Rysunek 4. Kościół p.w. Trójcy Świętej z XIII wieku w Starym Grodkowie

Źródło: www.panoramio.com.

⁵ Strona internetowa Urzędu Gminy, www.skoroszyce.pl.

1.2. SFERA SPOŁECZNA

Analiza sfery społecznej obejmuje sytuację demograficzną, główne problemy społeczne czy aktywność mieszkańców i ich zaangażowanie w życie społeczności lokalnej. Aspekty te mają istotne znaczenie dla potencjału rozwojowego gminy, zarówno w bliskiej, jak i w dalekiej, kilkunasto-, a nawet kilkudziesięcioletniej perspektywie.

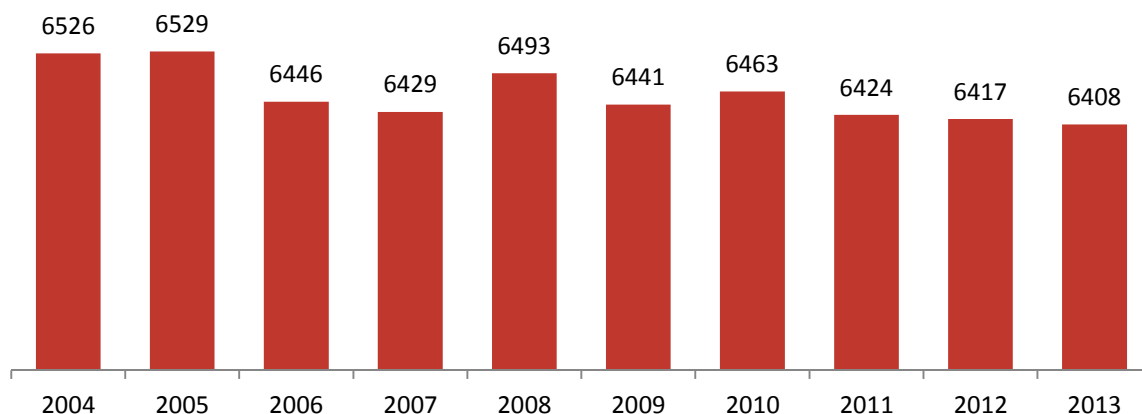
1.2.1. DEMOGRAFIA

Czynniki demograficzne, takie jak liczba ludności, struktura wiekowa oraz migracje są niezwykle ważne dla sytuacji społeczno-gospodarczej gminy. Analizując dostępne dane statystyczne, w większości pochodzące z Banku Danych Lokalnych Głównego Urzędu Statystycznego, należy pamiętać, że ilustrują one oficjalny stan ludności i bazują w dużym stopniu na rejestrze meldunkowym. W ostatnich latach, wraz ze wzrostem mobilności społeczeństwa, częstym zjawiskiem są zmiany miejsca zamieszkania bez zmiany meldunku, dlatego też przedstawiane dane mogą w pewnym stopniu odbiegać od rzeczywistości.

LICZBA LUDNOŚCI

Na koniec 2013 roku gminę Skoroszyce zamieszkiwało 6408 osób. Liczba ludności zmieniała się w ostatnich latach. Od 2004 r. zaobserwować można trend spadkowy, od 2010 roku w gminie mamy do czynienia z systematycznym zmniejszaniem liczby ludności.

Rysunek 5. Liczba ludności gminy Skoroszyce w latach 2004-2013

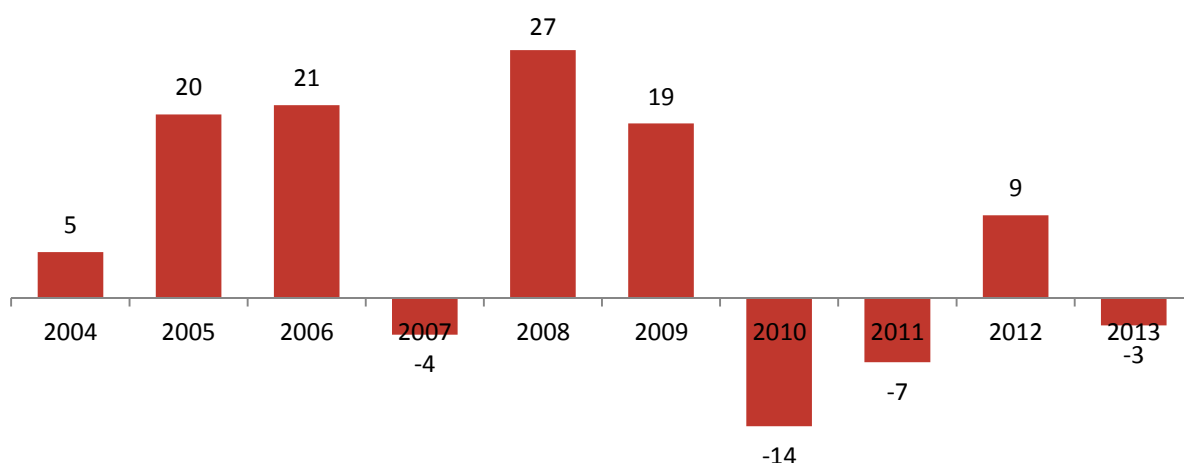

Źródło: opracowanie własne na podstawie danych GUS (Bank Danych Lokalnych) i dane Urzędu Gminy w Skoroszycach.

PRZYROST NATURALNY

Korzystnie z punktu widzenia gminy przedstawia się natomiast przyrost naturalny, który w latach 2004-2013 wyniósł 1,11‰. W porównaniu do przyrostu naturalnego Polski (0,03‰) jest to stosunkowo wysoka wartość. W latach 2004-2013 w gminie zanotowano 762 urodzeń żywych oraz 599 zgonów. W efekcie liczba ludności gminy zwiększyła się o 73 osoby.

Rysunek 6. Przyrost naturalny w gminie Skoroszyce w latach 2004-2013

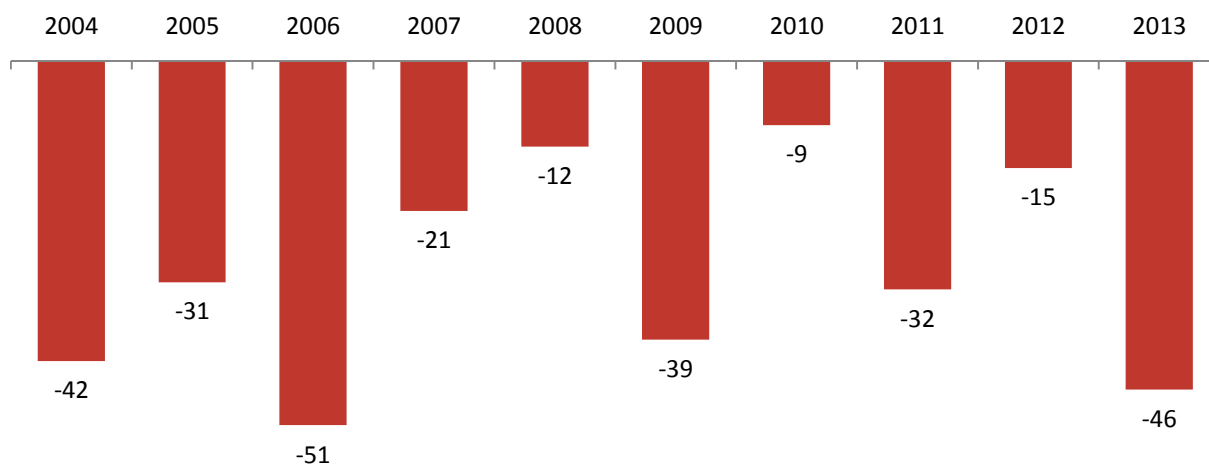

Źródło: opracowanie własne na podstawie danych GUS (Bank Danych Lokalnych).

MIGRACJE

Oprócz przyrostu naturalnego, przyczyną zmian liczby ludności są migracje. Należy pamiętać, że oficjalne dane oparte są na rejestrach meldunkowych i nie obejmują migracji nierejestrowanych. W latach 2004-2013 na skutek ujemnego salda migracji liczba ludności gminy zmniejszyła się o 298 osób. W tym czasie w gminie zameldowało się 588 mieszkańców, a wymeldowało się 886 osób.

Rysunek 7. Saldo migracji w gminie Skoroszyce w latach 2004-2013

Źródło: opracowanie własne na podstawie danych GUS (Bank Danych Lokalnych).

Z analizy kierunków migracji obejmującej wyżej wymieniony okres wynika, że prawie 49% osób wymeldowanych z gminy Skoroszyce przeniósł się do miasta (co jest związane z powszechnym zjawiskiem urbanizacji). Pozostała część emigrantów zdecydowała się na zamieszkanie w innej gminie (43%), bądź za granicą (8%). Jeśli chodzi o wymeldowania za granicę to wskaźnik ten osiągnął najwyższą wartość w 2013 roku, kiedy to z kraju wyjechało 19 osób.

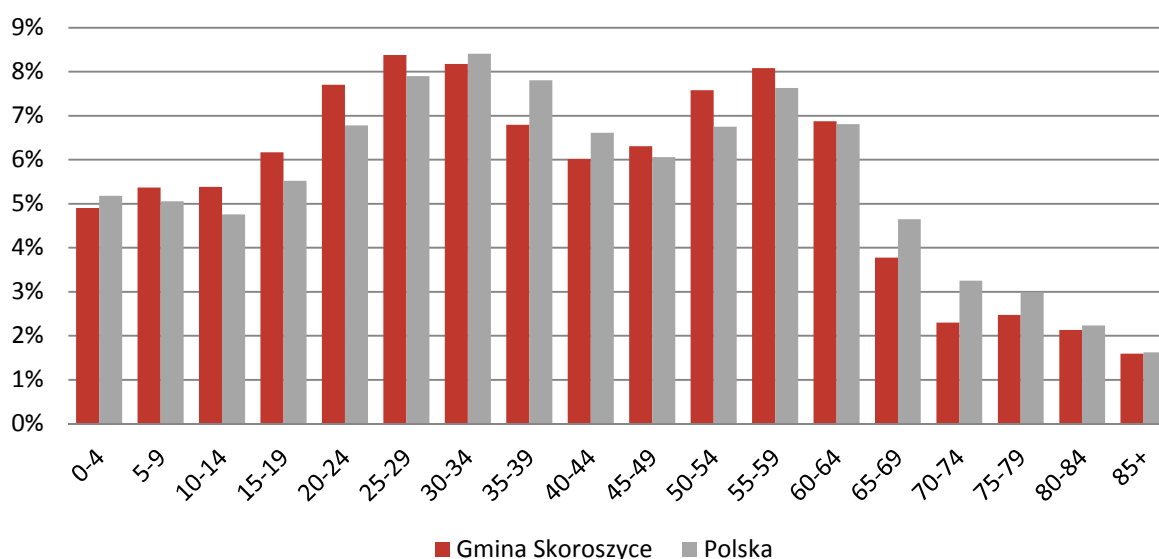
GĘSTOŚĆ ZALUDNIENIA

Gęstość zaludnienia w gminie według danych GUS wyniosła w 2013 roku 61 osób/km², co jest równe średniej wartości zaludnienia w gminach wiejskich w województwie opolskim.

STRUKTURA WIEKOWA

Pod koniec 2013 roku gminę zamieszkiwało 4166 osób w wieku produkcyjnym, co stanowi 65,2% wszystkich mieszkańców. Wskaźnik obciążenia demograficznego liczony jako liczba osób w wieku nieprodukcyjnym na 100 osób w wieku produkcyjnym osiągnął wówczas wartość 53,3. Co ważne, gmina charakteryzuje się najwyższym odsetkiem ludności w wieku przedprodukcyjnym (19,2%) na tle innych gmin z województwa opolskiego. Strukturę wieku mieszkańców obrazuje wykres umieszczony poniżej.

Rysunek 8. Struktura wieku mieszkańców gminy Skoroszyce oraz mieszkańców Polski ogółem

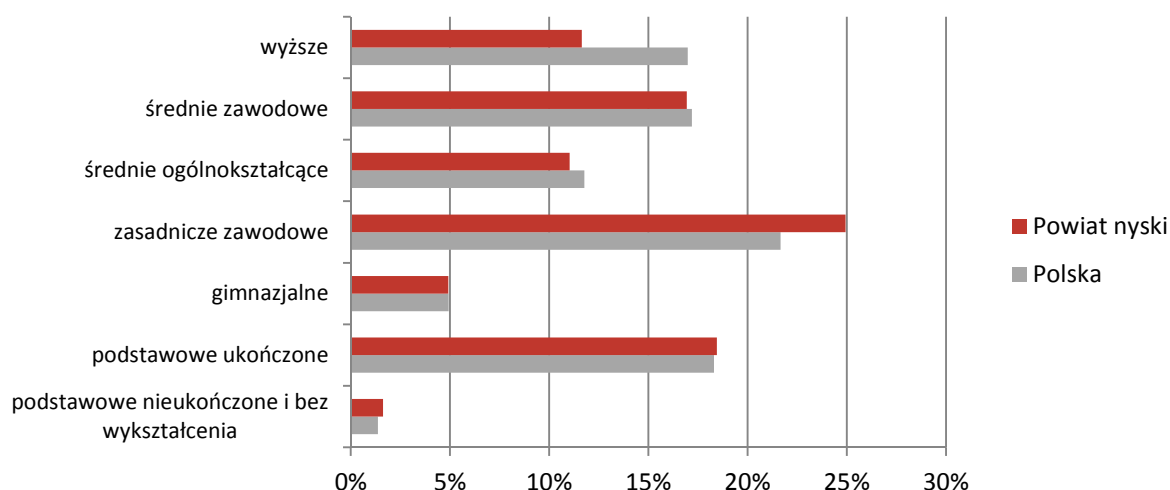
Źródło: opracowanie własne na podstawie danych GUS (Bank Danych Lokalnych).

Na wykresie można zauważyć zdecydowaną nadwyżkę ludności gminy w przedziale wiekowym 5-29 w porównaniu do struktury ludności kraju. Taki rozkład demograficzny jest korzystny dla gminy, ponieważ świadczy to o stosunkowo młodym społeczeństwie, co może skutkować wysoką liczbą urodzeń w najbliższych latach.

1.2.2. POZIOM WYKSZTAŁCENIA

Dane o poziomie wykształcenia ludności są udostępniane przez Główny Urząd Statystyczny. Najnowsze dane pochodzą z Narodowego Spisu Powszechnego w 2011r. Niestety nie publikuje się danych dotyczących struktury wykształcenia na poziomie niższym niż powiat, dlatego uwzględniono dostępne dane dotyczące właśnie powiatu. Na poniższym wykresie przedstawiono strukturę wykształcenia ludności powiatu nyskiego w zestawieniu ze strukturą wykształcenia ludności Polski.

Rysunek 9. Struktura wykształcenia mieszkańców powiatu nyskiego i Polski (2011)

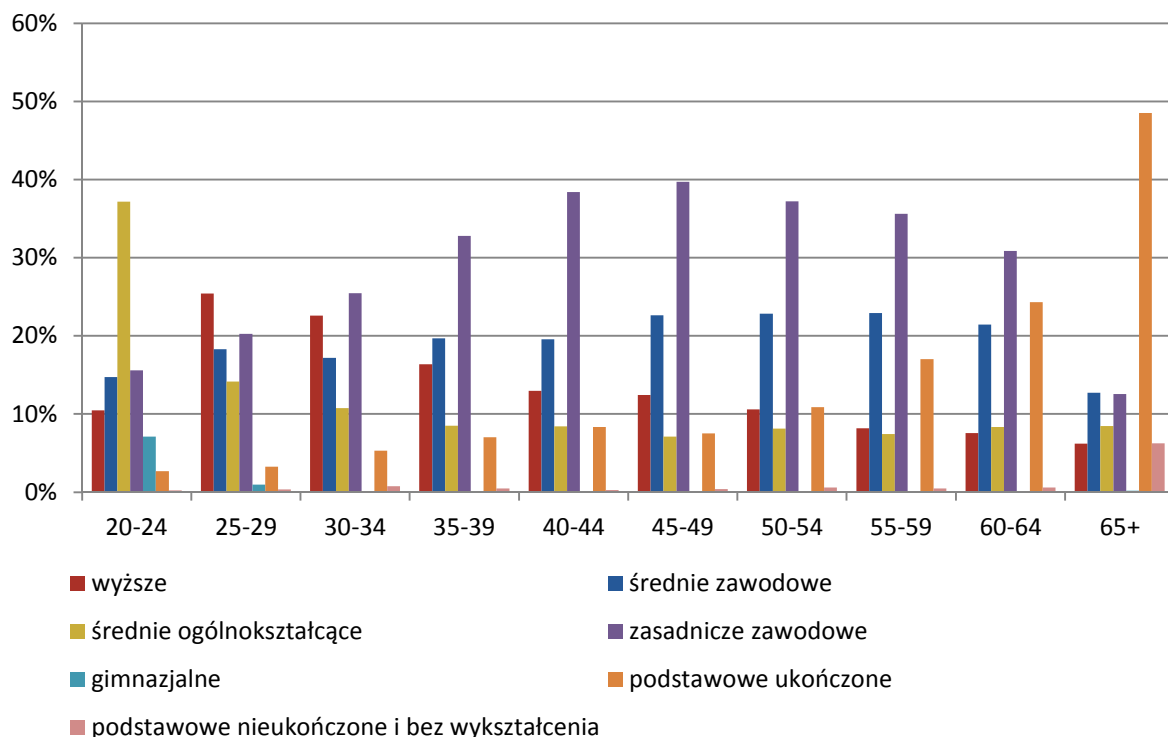

Źródło: opracowanie własne na podstawie danych GUS (Narodowy Spis Powszechny 2011).

Jak widać na wykresie, poziom wykształcenia społeczeństwa zamieszkałego w powiecie nyskim jest bardzo zbliżony do struktury wykształcenia mieszkańców Polski. Zauważyć można jedynie dominację odsetka osób z wykształceniem zasadniczym zawodowym wśród mieszkańców powiatu oraz niższy udział osób z wykształceniem wyższym.

Poniżej zaprezentowano również wykres obrazujący strukturę wykształcenia mieszkańców powiatu nyskiego w poszczególnych grupach wiekowych.

Rysunek 10. Struktura wykształcenia mieszkańców powiatu nyskiego w poszczególnych grupach wiekowych (2011)

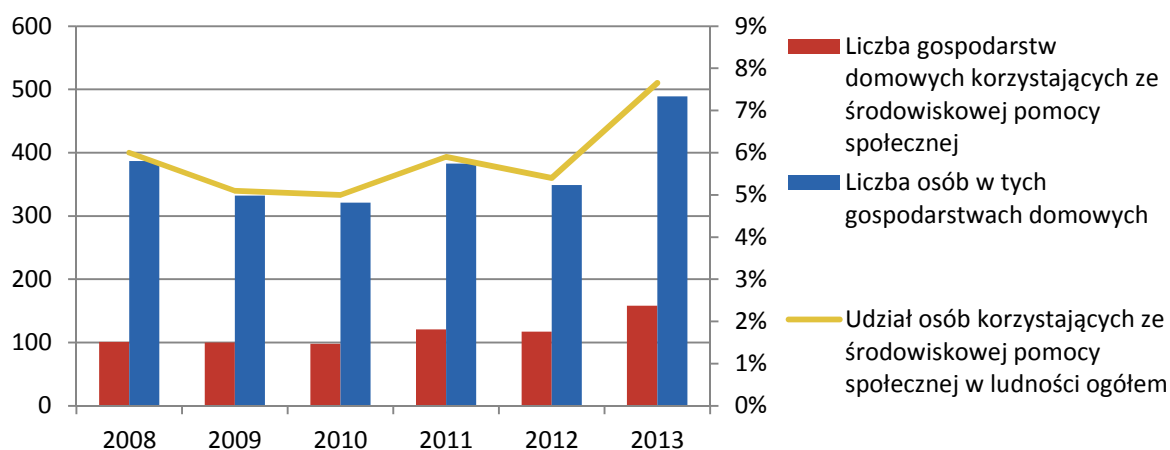
Źródło: opracowanie własne na podstawie danych GUS (Narodowy Spis Powszechny 2011).

Na powyższym wykresie widać, że wśród prawie wszystkich grup wiekowych (30-64) dominuje wykształcenie zasadnicze zawodowe. Ogółem duży jest również odsetek osób z wykształceniem średnim zawodowym. Zaobserwować można również, co jest zjawiskiem ogólnokrajowym, coraz większą chęć młodych ludzi do edukacji. Im młodsza grupa wiekowa tym większy odsetek osób z wykształceniem wyższym. Jedynie wśród grupy wiekowej 20-24 wyraźnie dominuje wykształcenie średnie, przede wszystkim ze względu na to, że z racji wieku są to osoby kontynuujące naukę w szkołach wyższych.

1.2.3. POMOC SPOŁECZNA

W 2013 roku pomocą społeczną objętych było 158 rodzin, łącznie 489 osób. Świadczenia przyznano 258 osobom, z czego około 62% z nich otrzymało świadczenie pieniężne. Pomocą w formie pracy socjalnej objęto 8 rodzin, w tym 6 rodzin zamieszkałych na wsi. Na terenie gminy Skoroszyce ze środowiskowej pomocy społecznej korzysta 7,7% mieszkańców (licząc wszystkich członków rodzin objętych pomocą). W ostatnich latach wzrosła liczba osób objętych pomocą i ich odsetek w stosunku do ogółu ludności.

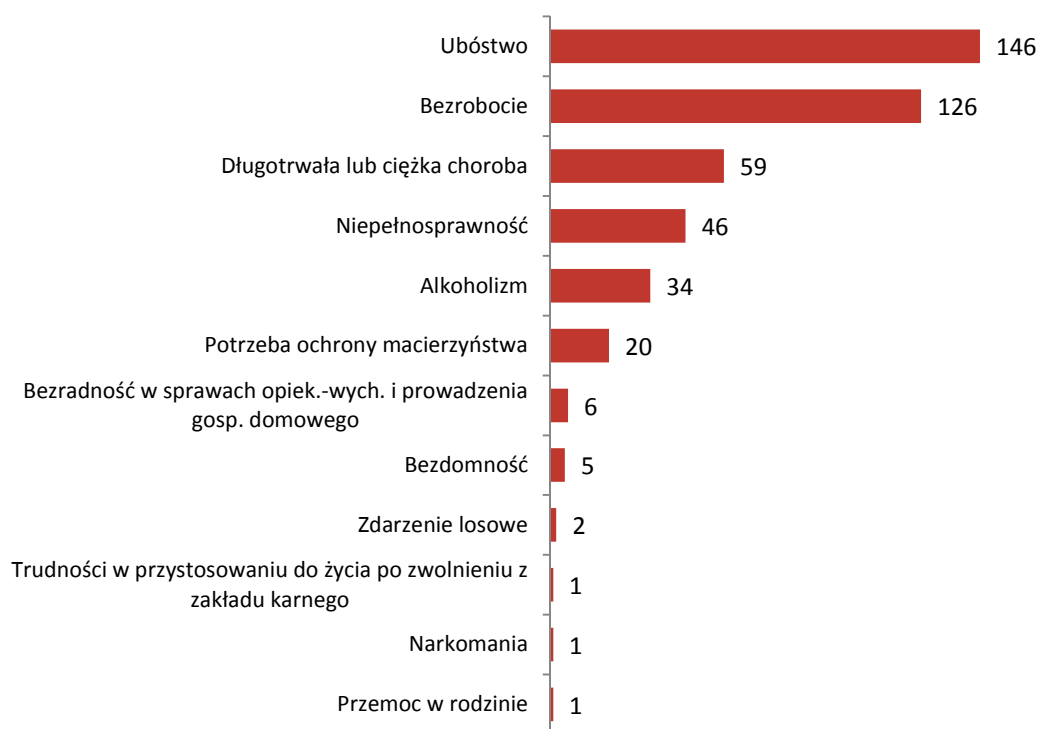
Rysunek 11. Liczba gospodarstw i osób korzystających z pomocy społecznej w gminie Skoroszyce (2008-2013)

Źródło: opracowanie własne na podstawie danych GUS (Bank Danych Lokalnych).

Głównym powodem przyznania pomocy jest ubóstwo najczęściej powiązane z bezrobociem. Inne przyczyny trudnej sytuacji życiowej mieszkańców gminy to długotrwała lub ciężka choroba, niepełnosprawność oraz alkoholizm. W porównaniu do lat ubiegłych wzrosła liczba rodzin w trudnej sytuacji życiowej ze względu na wszystkie wymienione poniżej powody oprócz trudności związanych przystosowaniem do życia po opuszczeniu zakładu karnego. Należy zaznaczyć, że zdecydowana większość rodzin objętych pomocą społeczną (155 z 158) mieszka na wsi.

Rysunek 12. Liczba rodzin, którym przyznano pomoc według powodu trudnej sytuacji życiowej (2013)

Źródło: opracowanie własne na podstawie: GOPS w Skoroszycach, Sprawozdanie półroczne i roczne z udzielonych świadczeń pomocy społecznej - pieniężnych, w naturze i usługach za I-XII 2013 r. (MPiPS-03).

Gmina ponosi również odpłatność za pobyt w domu pomocy społecznej osób, które same lub z pomocą rodziny nie są w stanie pokryć tych kosztów. W 2013 roku było to 6 osób, a koszty świadczeń wyniosły 134,5 tysiąca złotych. Kwota świadczeń ogółem udzielonych w 2013 roku opiewała na niemal 375 tysiące złotych. Na terenie gminy Skoroszyce nie ma tego typu placówki, ale na terenie powiatu nyskiego infrastruktura instytucjonalnej opieki społecznej jest dobrze rozwinięta.

Ograniczeniem działań instytucji pomocy społecznej w skali gminy jest brak mieszkań chronionych i lokali socjalnych. Mieszkania chronione i socjalne są narzędziem aktywizacji i włączenia społecznego osób zagrożonych wykluczeniem, które pomagają integrować i przygotować do życia w społeczeństwie. Niekiedy umieszczenie osób w mieszkaniu chronionym jest jedyną możliwością przerwania ich złej sytuacji i cierpienia (np. w przypadku przemocy domowej). Często jest to również tańsza alternatywa w stosunku do innych form opieki całodobowej.

Zadania gminy z obszaru pomocy społecznej realizuje Gminny Ośrodek Pomocy Społecznej z siedzibą w Skoroszycach. Zatrudnia on 6 osób, w tym 3 pracowników socjalnych (w tym jedna osoba zatrudniona w ramach projektu do końca grudnia 2014).

Działania mające na celu ograniczenie patologii społecznych i włączenie osób zagrożonych wykluczeniem prowadzi Gminna Komisja Rozwiązywania Problemów Alkoholowych. Komisja corocznie opracowuje plan działań finansowanych przez samorząd gminny, które obejmują pomoc ofiarom patologii (uzależnień, współuzależnień i przemocy w rodzinie), działania terapeutyczne dla sprawców przemocy i osób uzależnionych oraz działania kierowane do dzieci i młodzieży, których rodzice napotykać trudności opiekuńczo-wychowawcze.

1.2.4. KAPITAŁ SPOŁECZNY

Relacje międzyludzkie, wzajemne zaufanie, dbałość o dobro wspólne oraz poziom aktywności i zaangażowania mieszkańców kształtują kapitał społeczny, dzięki któremu społeczność lokalna może odnosić korzyści ekonomiczne i społeczne.

ORGANIZACJE POZARZĄDOWE

Choć ważne jest działanie każdego mieszkańca, to szczególnie aktywne i efektywne w podejmowanych przedsięwzięciach są zorganizowane grupy obywateli. Liczba fundacji, stowarzyszeń i organizacji społecznych zarejestrowanych w gminie Skoroszyce w przeliczeniu na 10 tys. mieszkańców w 2013 r. wyniosła 17, czyli znacząco mniej niż średnio w powiecie (31), województwie (30) i kraju (30). Organizacje pozarządowe, stowarzyszenia, fundacje i inne formy współpracy mieszkańców działające na terenie gminy Skoroszyce to:

- Gminny Związek „Ludowe Kluby Sportowe” w Skoroszycach;
- Ludowy Klub Sportowy „PLON” Skoroszyce;
- Spółdzielnia Mieszkaniowa Właścicieli Mieszkań;
- Ochotnicza Straż Pożarna w Skoroszycach;
- Ochotnicza Straż Pożarna w Chróście (należąca do Krajowego Systemu Ratownictwa Gaśniczego – KSRG);
- Ochotnicza Straż Pożarna w Czarnolesiu;
- Ochotnicza Straż Pożarna w Brzezinach;
- Ochotnicza Straż Pożarna w Makowicach (należąca do KSRG);
- Ochotnicza Straż Pożarna w Sidzinie;
- Ochotnicza Straż Pożarna w Starym Grodkowie;
- Spółdzielnia Usług Rolniczych;
- Rolnicza Spółdzielnia Produkcyjna w Giełczycach;
- Rolnicza Spółdzielnia Produkcyjna w Makowicach;
- Rolnicza Spółdzielnia Produkcyjna w Sidzinie;
- Stowarzyszenie Koło Gospodyń Wiejskich „Mak” w Makowicach;
- Stowarzyszenie „Przyjazna Kraina”;
- Stowarzyszenie „Centrum Rozwoju i Przedsiębiorczości Społecznej”;
- Wspólnota Wojciechowa.⁶

Warto zaznaczyć, że część inicjatyw obywatelskich odbywa się w sposób niesformalizowany. W ten sposób na terenie gminy funkcjonuje np. 6 Kół Gospodyń Wiejskich (w Brzezinach, Chróście, Makowicach, Skoroszycach, Giełczycach i Sidzinie).

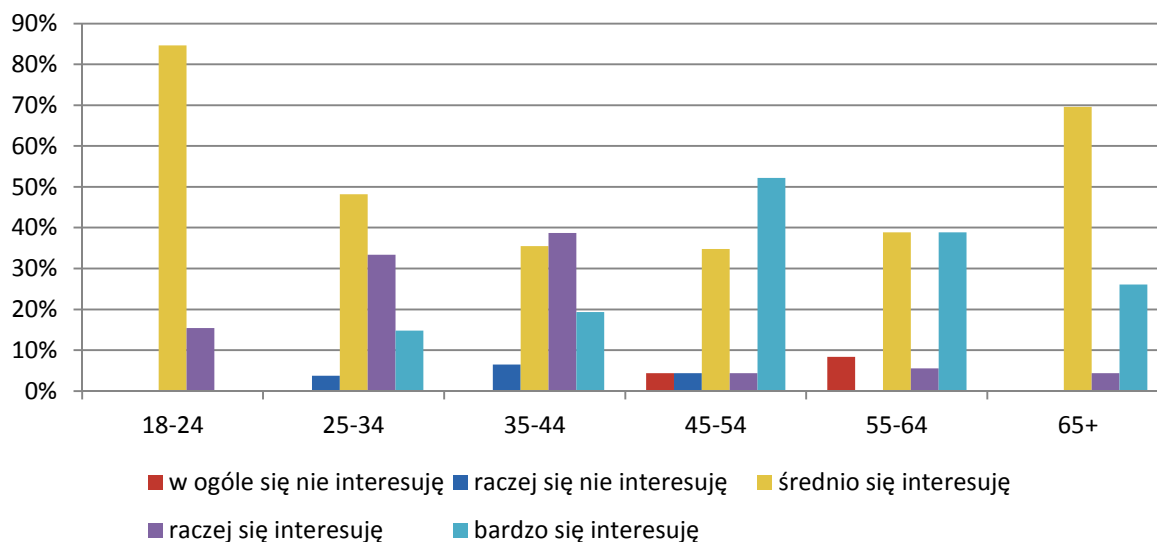
ZAANGAŻOWANIE SPOŁECZNE MIESZKAŃCÓW

Z przeprowadzonej ankiety wynika, że mieszkańcy na ogół interesują się sprawami gminy. Poziom zainteresowania nasila się wśród starszych grup wiekowych, gdzie jednocześnie zauważyć można największe zróżnicowanie udzielanych odpowiedzi. Najmniejsze zainteresowanie przejawiają osoby młode w wieku do 24 lat, gdzie dominuje odpowiedź „średnio się interesuję”. Nie ma tu odpowiedzi

⁶ www.bazy.ngo.pl.

„Bardzo się interesuję”, lecz nie udzielono również odpowiedzi negatywnych. Co ważne, udział odpowiedzi takich jak „W ogóle się nie interesuję” i „Raczej się nie interesuję” w żadnej z grup wiekowych nie przekroczył 8%, a ogółem był niższy niż 3%.

Rysunek 13. Zainteresowanie mieszkańców tym, co się dzieje na terenie gminy Skoroszyce (2014)

Źródło: opracowanie własne na podstawie wyników przeprowadzonej ankiety.

AKTYWNOŚĆ WYBORCZA

Aktywność wyborcza może być cennym miernikiem zaangażowania mieszkańców gminy w sprawy wspólnoty lokalnej. W gminie Skoroszyce kształtuje się na niższym poziomie niż w reszcie kraju. W wyborach samorządowych w 2010 roku frekwencja w gminie była o 10 punktów procentowych niższa niż przeciętnie w Polsce (37,25% wobec 47,32%). Jeszcze większa różnica wystąpiła podczas wyborów parlamentarnych w 2011 roku – do urn poszło wtedy 31,44% uprawnionych do głosowania mieszkańców gminy przy średnim poziomie krajowym 48,92%. W ostatnich wyborach – do parlamentu europejskiego w 2014 roku – udział wzięło jedynie 11,53% uprawnionych (średnio w Polsce 23,83%). Tak niska frekwencja świadczyć może o niskim zainteresowaniu mieszkańców polityką lub o poczuciu braku znaczenia ich głosu.

1.3. SFERA GOSPODARCZA

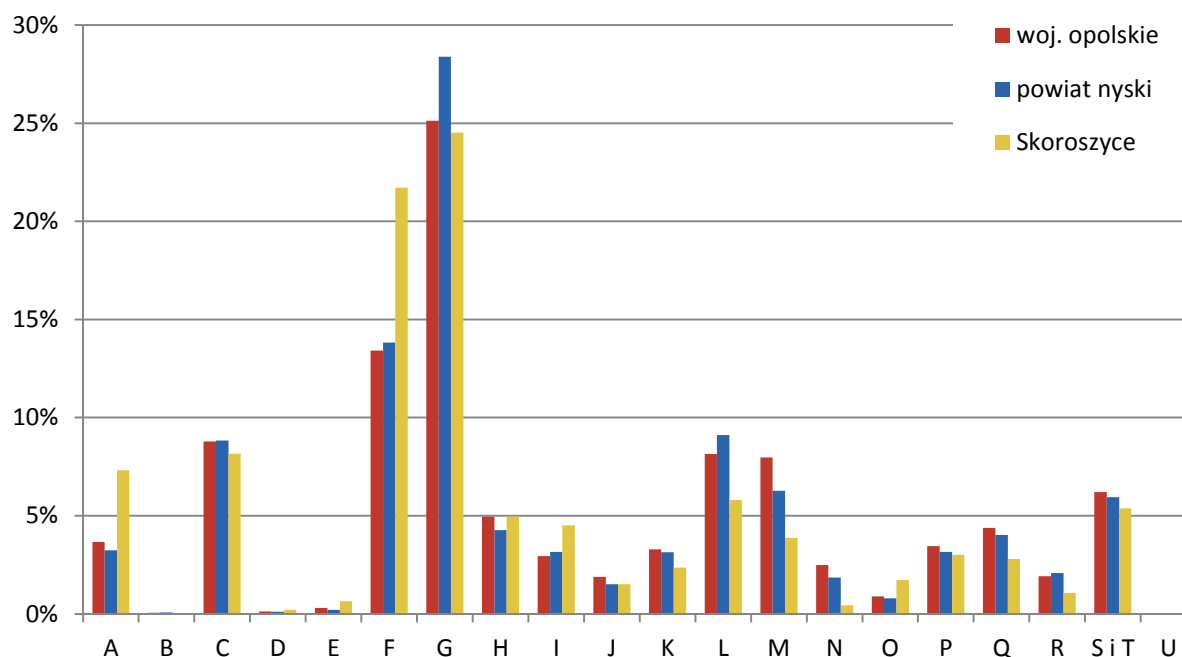
Opisane w poprzednim rozdziale problemy społeczne są powiązane z kondycją lokalnej gospodarki, w tym strukturą podmiotów gospodarczych, sytuacją w najważniejszych branżach oraz rynkiem pracy. Czynniki te są ważne, gdyż w istotnym stopniu wpływają na gminę i jej mieszkańców determinując możliwy kierunek rozwoju. Należy pamiętać, że głównymi aktorami na gospodarczej scenie gminy są podmioty prywatne, a instytucje gminne mają ograniczoną możliwość wpływu i wsparcia w tym obszarze.

1.3.1. PRZEDSIĘBIORCZOŚĆ

Do rejestru REGON w 2013 roku w gminie Skoroszyce wpisanych było 465 podmiotów gospodarczych, co w przeliczeniu na 10 tysięcy mieszkańców daje wartość 728. To mniej niż przeciętnie w powiecie (995), województwie (996) i kraju (1057). Przedsiębiorczość mierzy się

również wskaźnikiem liczby osób prowadzących działalność gospodarczą na 100 osób w wieku produkcyjnym, dla gminy Skoroszyce miernik ten osiąga wartość 8,3, czyli także znacznie mniej niż średnia dla powiatu (11,4), województwa (11,1) i kraju (12,1). Spośród 465 zarejestrowanych na terenie gminy podmiotów gospodarczych najwięcej jest, podobnie jak w całym kraju, przedsiębiorstw handlowych (sekcja G, 114 firm) oraz budowlanych (sekcja F, 101 firm). Oprócz znacznie wyższego udziału branży budowlanej i rolnictwa (sekcja A), ogólna struktura przedsiębiorstw w gminie podobna jest do struktury w powiecie i województwie.

Rysunek 14. Struktura podmiotów gospodarczych według sekcji PKD (2013)

Objaśnienie symboli sekcji PKD: A - rolnictwo, leśnictwo, łowiectwo i rybactwo, B - górnictwo i wydobywanie, C - przetwórstwo przemysłowe, D - wytwarzanie i zaopatrywanie w energię elektryczną, gaz, parę wodną, gorącą wodę i powietrze do układów klimatyzacyjnych, E - dostawa wody, gospodarowanie ściekami i odpadami oraz działalność związana z rekultywacją, F - budownictwo, G - handel hurtowy i detaliczny, naprawa pojazdów samochodowych, włączając motocykle, H - transport i gospodarka magazynowa, I - działalność związana z zakwaterowaniem i usługami gastronomicznymi, J - informacja i komunikacja, K - działalność finansowa i ubezpieczeniowa, L - działalność związana z obsługą rynku nieruchomości, M - działalność profesjonalna, naukowa i techniczna, N - działalność w zakresie usług administrowania i działalność wspierająca, O - administracja publiczna i obrona narodowa, obowiązkowe zabezpieczenia społeczne, P - edukacja, Q - opieka zdrowotna i pomoc społeczna, R - działalność związana z kulturą, rozrywką i rekreacją, S - pozostała działalność usługowa, T - gospodarstwa domowe zatrudniające pracowników, U - organizacje i zespoły eksterytorialne.

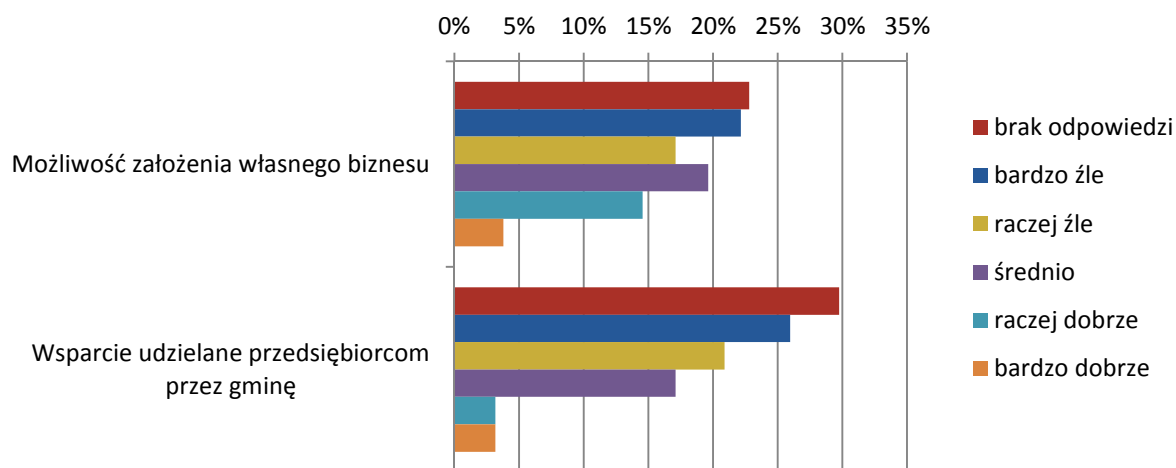
Źródło: opracowanie własne na podstawie danych GUS (REGON).

Spośród 465 zarejestrowanych przedsiębiorstw aż 446 to mikroprzedsiębiorstwa zatrudniające nie więcej niż 9 pracowników (a najczęściej będące jednoosobową działalnością gospodarczą). Małych przedsiębiorstw (10-49 zatrudnionych) jest w gminie 18. Na terenie gminy jest jedno przedsiębiorstwo średniej wielkości (50-249 zatrudnionych) i ani jednego dużego (250 i więcej pracowników).

Oprócz 465 podmiotów zarejestrowanych w REGON, istotną rolę gospodarczą odgrywają indywidualne gospodarstwa rolne. Tych prowadzących działalność rolniczą jest 436.

W ankiecie poproszono mieszkańców o ocenę możliwości założenia własnej działalności gospodarczej oraz wsparcia udzielanego przedsiębiorcom przez gminę. Znaczna część respondentów wstrzymała się od udzielenia odpowiedzi. W przypadku obydwu pytań uzyskano raczej niesatysfakcjonujące wyniki. Na skali pięciostopniowej, gdzie 1 oznacza „bardzo źle”, a 5 oznacza „bardzo dobrze”, możliwość założenia własnego biznesu oceniono na 2,5, natomiast wsparcie udzielane przedsiębiorcom przez gminę na 2,1.

Rysunek 15. Wsparcie przedsiębiorczości w gminie Skoroszyce (2014)

Źródło: opracowanie własne na podstawie wyników przeprowadzonej ankiety.

Gmina jest w posiadaniu terenów inwestycyjnych. Pierwszy przeznaczony jest w miejscowym planie zagospodarowania przestrzennego pod budowę zakładów przetwórstwa rolno-spożywczego, stacji paliw wraz z infrastrukturą towarzyszącą, składowiska wycofanych z ruchu samochodów, zakładu gospodarki komunalnej lub temu podobne. Do terenu doprowadzona jest bocznicą kolejowa. Drugi z obszarów przeznaczony jest na cele rekreacyjno-sportowe. Informacja o terenach inwestycyjnych jest opublikowana na stronie internetowej Urzędu Gminy.

1.3.2. ROLNICTWO⁷

Gmina ma zdecydowanie rolniczy charakter: 86,6 % jej powierzchni zajmują użytki rolne (grunty orne, sady, łąki, pastwiska). Obszar ten należy do gmin stosunkowo dobrze zalesionych o korzystnych warunkach wodnych, glebach średniej jakości (klasy IVa i IVb), dobrze utrzymanych. Otoczenie i środowisko przyrodnicze stwarzają dobre warunki dla gospodarki rolnej.

⁷ Dane o powierzchni gospodarstw i zasiewów oraz o pogłowie trzody hodowlanej dotyczą 2010 roku i pochodzą z Powszechnego Spisu Rolnego przeprowadzonego przez Główny Urząd Statystyczny.

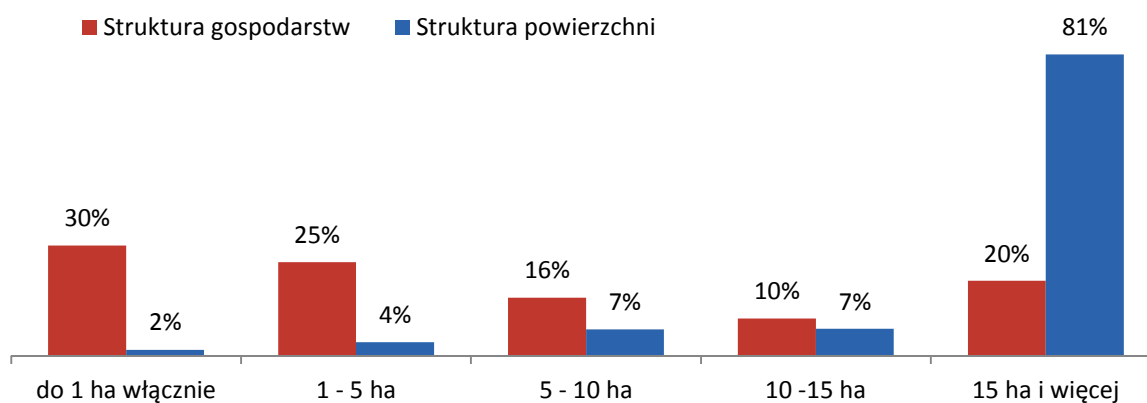
Rysunek 16. Krajobraz rolniczy w gminie Skoroszyce (okolice wsi Makowice)

Źródło: www.skoroszyce.pl.

Na terenie gminy są 504 gospodarstwa rolne, w tym 444 prowadzące działalność rolniczą. Zdecydowana większość z nich (98%) to gospodarstwa indywidualne. Trzy na dziesięć gospodarstw mają powierzchnię nieprzekraczającą 1 ha, co czwarte od 1 do 5 ha, zaś co piąte powyżej 15 ha. 89 największych gospodarstw rolnych łącznie prowadzi działalność na 81% użytków rolnych na terenie gminy. To więcej niż średnio w skali kraju (54%). Wzrost skali produkcji obniża jednostkowe koszty produkcji, uzasadnia inwestycje w maszyny i infrastrukturę i ostatecznie podnosi rentowność produkcji.

Rysunek 17. Struktura gospodarstw rolnych i struktura łącznej powierzchni użytków rolnych według obszaru gospodarstwa w gminie Skoroszyce (2010)

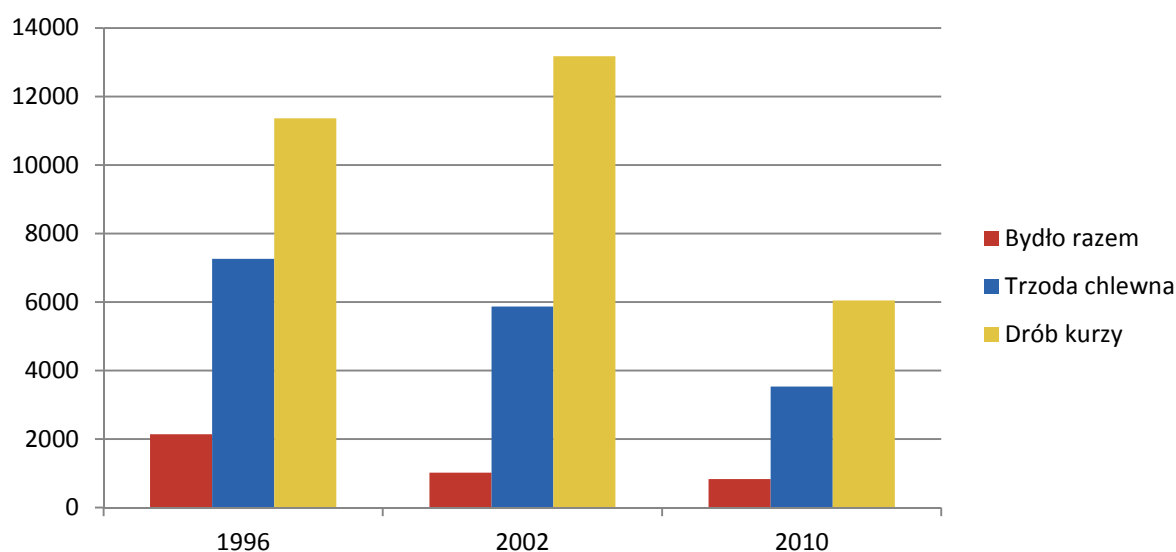

Źródło: opracowanie własne na podstawie danych GUS (Powszechny Spis Rolny 2010).

Według danych z Powszechnego Spisu Rolnego 2010 na terenie gminy Skoroszyce uprawia się zboża (ok. 60% zasiewów), kukurydzę (6%), ziemniaki (4%) oraz uprawy przemysłowe (33%, w tym 32% to rzepak i rzepik). W gminie znajdują się silosy na rzepak i rzepik.

Na terenie gminy działają duże chlewnie, przede wszystkim w Sidzinie, Makowicach i Giełczycach. Łącznie 107 gospodarstw rolnych hoduje trzodę chlewną, która liczy w sumie 3,5 tysiąca sztuk. Bydło hoduje się w 53 gospodarstwach (jedno z większych znajduje się w Czarnolesie), a łączne pogłowie wynosi 838 sztuk. Na terenie gminy istnieją duże ферmy drobiu, np. w Sidzinie. Pogłowie zwierząt gospodarskich silnie spadło w porównaniu do lat 1996 i 2002 kiedy przeprowadzono poprzednie powszechne spisy rolne. Liczba bydła spadła o niemal jedną piątą od 2002 roku, trzody chlewnej o 40%, a drobiu o ponad połowę.

Rysunek 18. Pogłowie zwierząt gospodarskich w gminie Skoroszyce w latach 1996, 2002 i 2010

Źródło: opracowanie własne na podstawie danych GUS (Powszechne Spisy Rolne 1996, 2002, 2010).

1.3.3. TURYSTYKA

Turystyka nie należy do głównych funkcji gminy i pełni jedynie rolę uzupełniającą. Największą atrakcją jest Nyska Droga św. Jakuba mierząca 106 km, która łączy miejscowości Głuchołazy i Skorogoszcz. Szlak rozpoczyna się przy źródle św. Jakuba i przebiega m.in. przez miejscowość Chróścina, gdzie uwagę przyciągają krzyże pokutne oraz unikatowy na skalę europejską słup graniczny dawnego Księstwa Biskupów Wrocławskich, znajdujący się między Skoroszycami a Chrósciną. Znakiem charakterystycznym dla Drogi, która nazywana jest również Camino de Santiago, jest muszla św. Jakuba. Szlak oznaczony jest także żółtymi strzałkami. Biuro Nyskiej Drogi św. Jakuba organizuje kilka razy w roku pielgrzymki, a pokonanie całego szlaku pieszo, rowerem, konno lub kajakiem uprawnia do otrzymania certyfikatu.

Rysunek 19. Oznaczenie Dróg św. Jakuba

Źródło: www.camino.nysa.pl.

Obiekty warte zobaczenia na terenie gminy to, przede wszystkim, kościół pod wezwaniem Znalezienia Krzyża w Sidzinie na tle malowniczych obszarów, przypominający pałacyk (kościół ten jest niezwykle popularny jako miejsce zawierania małżeństw wśród par z całego regionu), kościół pod wezwaniem Matki Boskiej Wspomożenia Wiernych w Mroczkowej z 1824 roku wraz z otaczającymi go stacjami drogi krzyżowej i rosnącą u bram kościoła lipą drobnolistną (250-letni pomnik przyrody) oraz słup graniczny Księstwa Biskupów Wrocławskich, z którym związana jest legenda o pojawiającym się w bezksiężycowe noce jeźdźcu wraz z towarzyszącą mu sforą psów. Ponadto, w miejscowości Kopice, w sąsiedniej gminie Grodków, około 6 km od granicy gminy Skoroszyce, znajdują się ruiny zamku, zwanego „pałacem na wodzie”, otoczonego licznymi stawami i ponad 60 hektarowym parkiem.

Teren byłego lotniska wojskowego w Starym Grodkowie (około 12 ha) – nadaje się do organizacji imprez masowych np. zlotów motocyklowych, rajdów rowerowych, wyścigów kartingowych. W planach zagospodarowania przestrzennego przeznaczony jest na cele rekreacyjno-sportowe. Obecnie znajduje się tam zdewastowany basen, wymagający modernizacji pas startowy dla małych samolotów, utwardzone ścieżki i dróżki oraz 2 bunkry w dobrym stanie z możliwością przeznaczenia na magazyny. Obiekt mieści się z dala od siedliskowej zabudowy. Najprawdopodobniej na terenie lotniska we wrześniu 1946 roku żołnierze sowieccy rozstrzelali kilkudziesięciu pojmanych żołnierzy Narodowych Sił Zbrojnych. Instytut Pamięci Narodowej prowadził śledztwo w tej sprawie i dotarł do zeznań świadków i jednego z funkcjonariuszy UB, ale mogli pomordowanych żołnierzy nie odnaleźć⁸.

---

⁸ Por. www.starygrodkow.pl/byle-lotnisko.html oraz: Nowak. M. T., „Pola śmierci”, <http://www.historia.uwazamrze.pl/artukul/855436,953620-Pola-smierci.html?p=1>.

Rysunek 20. Lotnisko w Starym Grodkowie

Źródło: www.starygrodkow.pl.

Na terenie gminy Skoroszyce znajdują się miejsca atrakcyjne dla wędkarzy – meandry rzeki Nysy Kłodzkiej w Sidzinie oraz zalane wyrobisko po piaskowni w Brzezinach. Ponadto lasy sołectw Mroczkowa i Czarnolas są atrakcyjne dla zbieraczy runa leśnego i myśliwych – wydzielono tam tereny łowieckie, na których występuje zarówno zwierzyna drobna (kuropatwy, bażanty, kaczki, zajęce, piżmaki, kuny i lisy), jak i gruba (sarny, dziki i przechodnie jelenie).

W gminie znajduje się tylko jeden obiekt noclegowy – Dom Rekolekcyjno-Parafialny zlokalizowany w miejscowości Sidzina. Jest on prowadzony przez stowarzyszenie „Wspólnota Wojciechowa”. Obiekt posiada 50 miejsc noclegowych oraz jadalnię dysponującą 100 miejscami.

1.3.4. RYNEK PRACY

Struktura rynku pracy

Gmina Skoroszyce ma charakter rolniczy. Oprócz kilkunastu średniej wielkości zakładów, dominuje działalność rolnicza oraz rzemieślnicza i usługowa na niewielką skalę. Część funkcjonujących na terenie gminy zakładów, mimo znacznych rozmiarów produkcji, nie zatrudnia wielu osób.

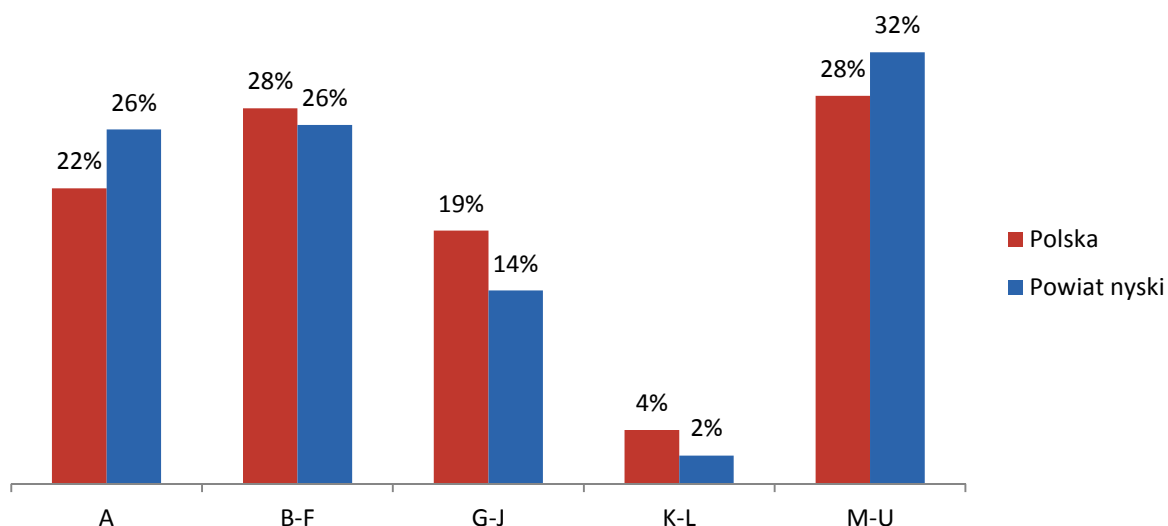
Publikowane przez Główny Urząd Statystyczny dane dotyczące struktury rynku pracy dotyczą całego powiatu nyskiego. Analiza tak uogólnionych danych jest o tyle uzasadniona, że znaczna część mieszkańców gminy dojeżdża do pracy poza teren gminy. Z przeprowadzonej wśród mieszkańców ankiety wynika, że jest to co najmniej 32% pracujących mieszkańców (na terenie gminy pracuje 46% ankietowanych, a pozostałe 22% respondentów wstrzymało się od udzielenia odpowiedzi). Największy udział dojeżdżających charakteryzuje grupę pracowników przedsiębiorstw (51%).

Najczęściej na terenie gminy pracują rolnicy (69%) i przedsiębiorcy (63%). Najczęściej wskazywane kierunki dojazdów do pracy to Nysa, Opole i Grodków.

W całym powiecie nyskim, a można przyjąć, że w gminie wiejskiej jaką jest gmina Skoroszyce w jeszcze większym stopniu, istotną rolę dla struktury rynku pracy odgrywa rolnictwo. Pracę w rolnictwie znajduje co czwarty zatrudniony. W odniesieniu do przeciętnej struktury w kraju, mniejsze zatrudnienie generuje przemysł i branża handlowa, logistyczna i turystyczna.

Rysunek 21. Struktura rynku pracy w powiecie nyskim na tle Polski według grup sekcji PKD (2012)

Objaśnienie symboli sekcji PKD: A - rolnictwo, leśnictwo, łowiectwo i rybactwo; B-F - przemysł i budownictwo; G-J - handel, naprawa pojazdów samochodowych, transport i gospodarka magazynowa, zakwaterowanie i gastronomia, informacja i komunikacja; K-L - działalność finansowa i ubezpieczeniowa, obsługa rynku nieruchomości; M-U - pozostałe usługi.

Uwaga: Dane GUS nie obejmują podmiotów gospodarczych o liczbie pracujących do 9 osób, duchownych i pracujących w jednostkach budżetowych działających w zakresie obrony narodowej i bezpieczeństwa publicznego. Dane obejmują rolnictwo indywidualne i pracujących w organizacjach i fundacjach.

Źródło: opracowanie własne na podstawie danych GUS (Bank Danych Lokalnych).

Największe zakłady pracy

Do największych zakładów na terenie gminy należą:

- ADM Szamotuły,
- Centrozłom Wrocław S.A. Oddział w Chróscinie,
- CTG Natura Chróscina – gospodarstwo szklarniowe,
- „DARFRUIT” Sp. z o. o. - gospodarstwo szklarniowe w Chróscinie,
- "DRAGONGAZ" – dostawca gazu płynnego propan (oddział),
- Kopalnie Odkrywkowe Surowców Drogowych SA w Niemodlinie (firma eksploatuje kopalnię żwiru w Brzezinach),
- Masarnia „DZIER - MIĘS” Spółka Jawna w Skoroszycach,
- PHU Gawor - skup zboża
- Przedsiębiorstwo Produkcji Rolnej ROL-POL Sp. z o. o. w Czarnolesie,
- Przedsiębiorstwo Produkcji Rolniczej „SIPROL” Sp. z o. o. w Sidzinie,
- Przedsiębiorstwo Produkcyjno-Usługowo-Handlowe „PRODREW” w Chróscinie (tartak),

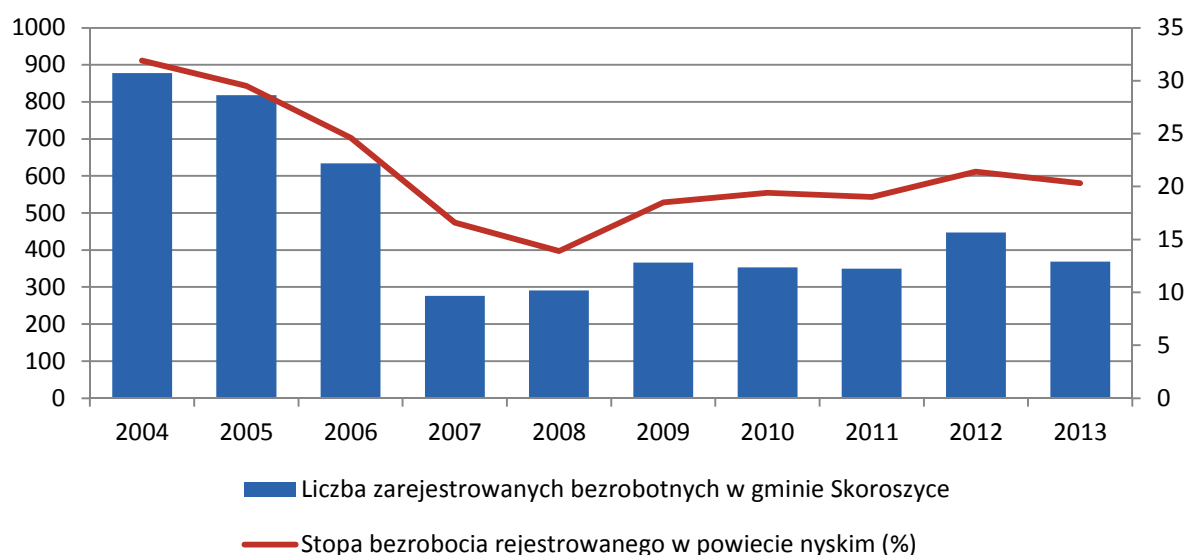
- „RAM - POL” Sp. z o. o. w Chróście (produkcja tapicerki meblowej),
- Zakład Produkcji Rolnej „OWROL” Sp. z o. o. w Skoroszycach.

Ponadto, istotnym pracodawcą jest urząd gminy oraz jednostki organizacyjne, przede wszystkim szkoły.

Bezrobocie

Stopa bezrobocia rejestrowanego w powiecie nyskim, pomimo istotnego spadku w ostatnich 10 latach, nadal jest bardzo wysoka (20,3% na koniec 2013 r.). Liczba zarejestrowanych bezrobotnych zamieszkałych w gminie wyniosła 369 osób, w tym 163 kobiety, i była znacznie niższa niż w 2004 roku (878). Udział bezrobotnych zarejestrowanych w liczbie ludności gminy w wieku produkcyjnym wyniosła w 2013 roku 8,9%, czyli niewiele więcej niż średni udział w kraju (8,8%).

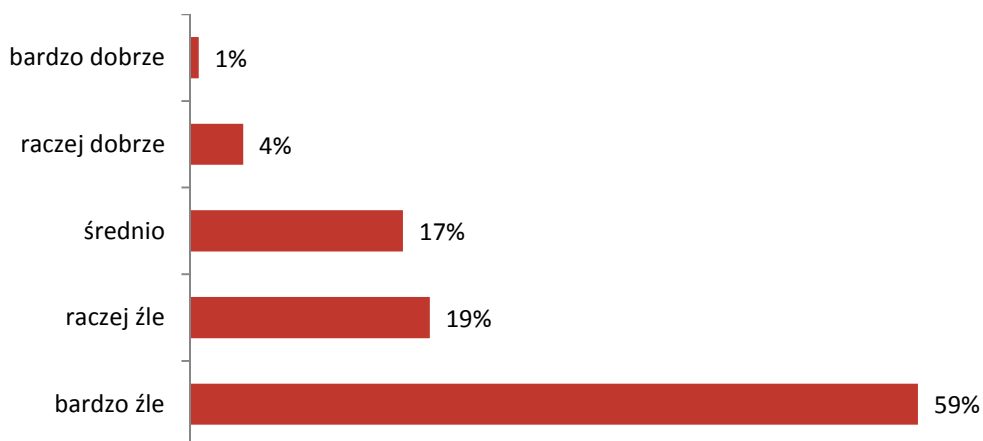
Rysunek 22. Liczba zarejestrowanych bezrobotnych w gminie Skoroszyce i stopa bezrobocia rejestrowanego w powiecie nyskim (2004-2013)

Źródło: opracowanie własne na podstawie danych GUS (Bank Danych Lokalnych).

Sytuacja na lokalnym rynku pracy jest powszechnie postrzegana jako bardzo niekorzystna. Poniższy wykres przedstawia ocenę dostępności miejsc pracy w gminie Skoroszyce opracowaną na podstawie przeprowadzonej wśród mieszkańców ankiety. Aż 78% respondentów określiło sytuację na rynku pracy związaną z dostępnością miejsc zatrudnienia jako „bardzo złą” lub „raczej złą”.

Rysunek 23. Wyniki ankiety: dostępność miejsc pracy (2014)

Źródło: opracowanie własne na podstawie wyników przeprowadzonej ankiety.

Szansą na poprawę sytuacji na lokalnym rynku pracy jest rozwój przedsiębiorczości na terenie gminy oraz rozwój Specjalnej Strefy Ekonomicznej w Nysie (podstrefy Wałbrzyskiej Specjalnej Strefy Ekonomicznej).

Problem bezrobocia niesie dalsze konsekwencje społeczne dla osób bezrobotnych i ich rodzin. Brak pracy był najczęściej wskazywanym przez mieszkańców problemem związanym z życiem w gminie Skoroszyce, wskazało go aż 26% respondentów.

1.4. INFRASTRUKTURA TECHNICZNA

Infrastruktura techniczna stanowi zespół czynników niezbędnych do istnienia i prawidłowego funkcjonowania gminy. Jej stan ma ponadto niezwykle istotne znaczenie dla społeczności lokalnej wpływając na komfort życia mieszkańców oraz na atrakcyjność inwestycyjną gminy. W rozdziale omówiono dziedzinę komunikacji, energetyki, gospodarki wodnej i ochrony środowiska.

Rysunek 24. Silosy na rzepak w Chróście

Źródło: www.skoroszyce.pl.

1.4.1. KOMUNIKACJA

Gmina Skoroszyce jest stosunkowo dobrze połączona z głównymi szlakami komunikacyjnymi. Przez gminę przebiega linia kolejowa oraz droga krajowa nr 46 i droga wojewódzka nr 401 dochodzące do autostrady A4. Ze Skoroszyca do najbliższych węzłów na autostradzie jest około 24 i 27 km (odpowiednio do węzłów „Przylesie” i „Prądy”). W celu poprawy bezpieczeństwa, planuje się budowę obwodnicy Starego Grodkowa (w ciągu drogi 401).

Pozostałe trasy na terenie gminy to drogi lokalne, powiatowe i gminne. Istnieje potrzeba remontów dróg pomiędzy niektórymi wsiami oraz rozbudowa infrastruktury w nowopowstających osiedlach. Warto podkreślić, że modernizacja i remont dróg oraz chodników na terenie gminy przeprowadzane są po zakończeniu inwestycji wymagających rozebrania nawierzchni (wodociąg, kanalizacja), co świadczy o rozsądnym planowaniu i dbałości władz gminy o publiczne środki. Na terenie gminy istnieje ponadto potrzeba budowy i modernizacji chodników wzdłuż dróg. Brak odpowiedniej infrastruktury dla pieszych zmniejsza bezpieczeństwo osób korzystających z dróg.

W ankiecie poproszono mieszkańców o ocenę poszczególnych elementów infrastruktury komunikacyjnej, odpowiedzi przedstawia wykres poniżej.

Rysunek 25. Ocena stanu infrastruktury komunikacyjnej (2014)

Źródło: opracowanie własne na podstawie wyników przeprowadzonej ankiety.

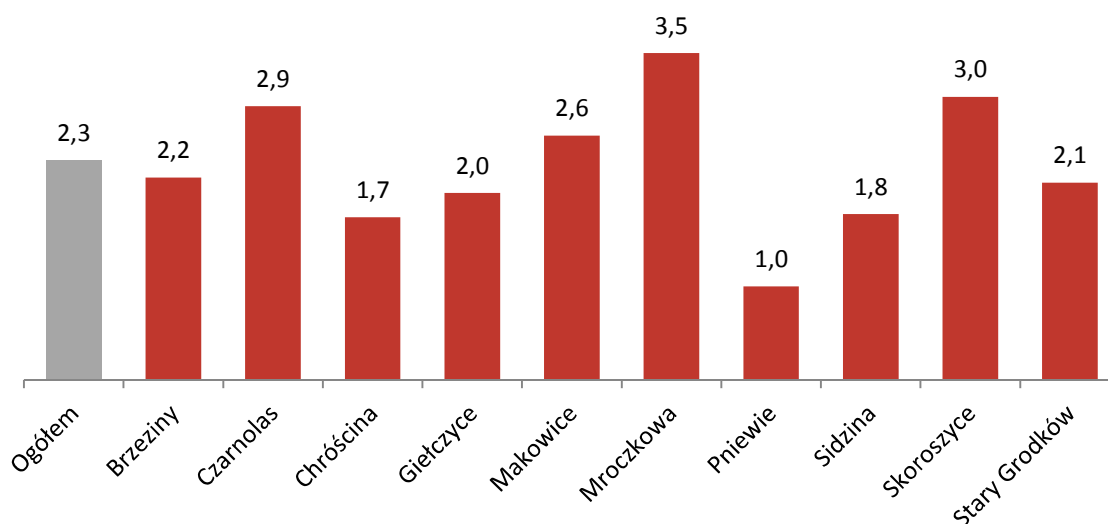
Mieszkańcy dość nisko ocenili dostępność tras rowerowych, a zgodnie z wynikami ankiety, rower jest jednym z podstawowych środków transportu dla co czwartego mieszkańca gminy, dlatego też niezwykle ważna jest odpowiednia infrastruktura. Istnieje ścieżka relacji Grodków – Stary Grodków, nadal jedna w gminie brakuje tras rowerowych przy głównych drogach (wojewódzkiej i krajowej).

Przez gminę przebiega linia kolejowa relacji Brzeg-Nysa. W latach 2000-2005 odbywał się tu wyłącznie transport towarowy, połączenia osobowe zostały zawieszane. Dzięki staraniom mieszkańców i samorządów połączenie przywrócono na kilka miesięcy w 2006 roku. Po kolejnej przerwie i zabiegach o jej przywrócenie, Zarząd Województwa wznowił przewóz pasażerski na tej linii

w 2008 roku. Z linii tej wyprowadzona jest bocznicą kolejowa, znajdująca się w Chróscinie, wraz z torami i rozjazdami kolejowymi o długości 2750 metrów prowadzącymi do składnicy złomu. Obecnie w miejscowościach Stary Grodków i Skoroszyce znajdują się przystanki kolejowe, a w Chróscinie stacja kolejowa magistrali kolejowej o znaczeniu lokalnym Brzeg-Nysa. Przesiadając się w tych miejscowościach mieszkańcy mogą dotrzeć do Wrocławia i Opola.

Oprócz kolei transport zbiorowy zapewnia komunikacja autobusowa – PKS. Brakuje bezpośredniego połączenia gminy z Opolem, gmina jest zaś dobrze skomunikowana z Wrocławiem. Co ważne, część miejscowości na terenie gminy (Giełczyce, Sidzina, Brzeziny) nie ma połączenia ze Skoroszycami, gdzie znajduje się wiele budynków użyteczności publicznej (mimo wniosków władz gminy o wydłużenie tras). Aby poprawić dostępność komunikacyjną umożliwiono mieszkańcom korzystanie z przejazdów autobusu szkolnego. Ocenę dostępności komunikacyjną poszczególnych sołectw przedstawia wykres poniżej.

Rysunek 26. Dostępność transportu zbiorowego na terenie gminy w poszczególnych sołectwach (2014)

Źródło: opracowanie własne na podstawie wyników przeprowadzonej ankiety.

Najlepiej dostępność transportu zbiorowego ocenili mieszkańcy Mroczkowej, Skoroszyc, Czarnolasu i Makowic, zdecydowanie najłagodniej zaś ankietowani z sołectwa Pniewie. Do miejscowości tej rzeczywiście nie kursują autobusy, jednak do przystanków przy drodze wojewódzkiej z miejscowości Pniewie jest około 1300 m.

1.4.2. OCHRONA ŚRODOWISKA

Zaopatrzenie mieszkańców w wodę w gminie Skoroszyce realizowane jest przez Zakład Oczyszczania i Wodociągów w Skoroszycach. Wszystkie miejscowości są w pełni zwodociągowane. Na terenie gminy znajduje się Stacja Uzdatniania Wody w Skoroszycach, która zaopatruje w wodę 9 miejscowości. Stary Grodków zaopatrywany jest przez Stację Uzdatniania Wody w Grodkowie.

Istnieje projekt budowy zbiornika wody pitnej i pompy w Giełczycach zapewniającego zabezpieczenie kilkudniowych zapasów wody dla Giełczyc i Sidziny. Ponadto konieczna jest modernizacja zbiornika wody pitnej wraz z infrastrukturą towarzyszącą w Czarnolesie (nie był on remontowany od lat 70-tych

XX wieku). W celu realizacji tych inwestycji władze gminy ubiegają się o środki z Wojewódzkiego Funduszu Ochrony Środowiska i Gospodarki Wodnej.

Sieć kanalizacyjna w chwili obecnej znajduje się jedynie w miejscowościach Skoroszyce i Chróścina, obejmując swoim zasięgiem ok. 50% mieszkańców. W najbliższych latach planowana jest dalsza rozbudowa sieci do miejscowości Giełczyce i Sidzina co pozwoli na objęcie kanalizacją dodatkowych 30% mieszkańców. Co ważne, przygotowana jest zarówno dokumentacja, jak i niezbędne pozwolenia na budowę, co pozwoli na realizację tej inwestycji w momencie pozyskania środków finansowych. W związku z rozbudową sieci, około roku 2018 konieczne będą inwestycje w nową oczyszczalnię ścieków oraz w rozbudowę bioreaktora w istniejącej oczyszczalni w Skoroszycach. Docelowo sieć kanalizacyjna ma dotrzeć także do Makowic i Starego Grodkowa. Szansą na poprawę wygody życia mieszkańców mniejszych miejscowości (Pniewie, Mroczkowa) są przydomowe oczyszczalnie ścieków.

Kwestią do rozwiązania jest czyszczenie i koszenie rowów melioracyjnych na terenie gminy – jest to obowiązek właścicieli posesji, jednak bardzo wiele osób z niego się nie wywiązuje. Zły stan techniczny rowów może skutkować lokalnymi podtopieniami. Jest to sytuacja, w której zaniechania części mieszkańców mają negatywne skutki dla innych.

Sieć gazowa na terenie gminy znajduje się tylko we wsi Skoroszyce. Przez teren gminy przebiegają gazociągi wysokiego ciśnienia relacji Lewin Brzeski – Paczków DN 250/200 PN 4.0 MPa wraz z odgałęzieniami w kierunku Skoroszyce i Grodkowa.

Gmina posiada uregulowany system odprowadzania odpadów komunalnych. Na terenie gminy w Chróscinie znajduje się składowisko odpadów przeznaczone do likwidacji. Co roku w gminie Skoroszyce organizowana jest akcja „Sprzątanie świata”. Gmina udostępnia wówczas rękawiczki, worki na śmieci i zobowiązuje się do wywiezienia odpadów. Corocznie organizowany jest również konkurs dla dzieci w wieku przedszkolnym poświęcony kwestii ochrony środowiska i odpowiedniej selektywnej zbiórki odpadów komunalnych. Raz w roku nieodpłatnie przyjmowane są także elektroodpady.

1.4.3. ENERGETYKA I TELEKOMUNIKACJA

Przez gminę przebiega tranzytowa linia o mocy 220 kV relacji Ząbkowice – Groszowice (długość na terenie gminy to około 0,5 km) oraz linia energetyczna o mocy 110 kV relacji Grodków – Hajduki (o łącznej długości na terenie gminy 13,1 km). Zaopatrzeniem gminy w energię elektryczną zajmuje się Zakład Energetyczny w Opolu SA. Eksploatacją sieci i urządzeń średniego i niskiego napięcia zajmuje się Rejon Energetyczny w Paczkowie. Na terenie gminy zlokalizowanych jest 40 stacji transformatorowych (z czego 38 stacji stanowi własność ZE Opole SA, a dwie stanowią własność zakładów, na terenie których są usytuowane) oraz jedna rozdzielnia o mocy 15kV/15kV.

Podłączanie gminy do sieci telefonicznej rozpoczęto w 1995 roku. Obecnie sieć telefoniczna doprowadzona jest do wszystkich wsi. Obszar gminy objęty jest zasięgiem telefonii komórkowej. Ośrodku Kultury w Skorzeszytach znajdują się ogólnodostępne komputery z dostępem do Internetu (pozyskanych w ramach projektu „Wioska internetowa”). Również na terenie gminnej biblioteki w Sidzinie znajdują się ogólnodostępne komputery, zakupione w ramach programu Ikonka.

Na terenie gminy są warunki do rozwoju odnawialnych źródeł energii (OZE), np. biogazowni lub wiatraków, jednak w tym celu niezbędny jest inwestor prywatny. W Studium Uwarunkowań i Kierunków Zagospodarowania Przestrzennego Gminy znajdują się obszary, na których można

zbudować wiatraki lub instalacje fotowoltaiczne w okolicach miejscowości Czarnolas oraz Sidzina. Rozwój OZE jest kierunkiem o szczególnym potencjale rozwoju w świetle przyjętej przez Komisję Europejską Strategii Europa 2020. Jednym z jej pięciu głównych celów jest zwiększenie udziału odnawialnych źródeł energii w całkowitym zużyciu energii do 20%⁹. W 2010 roku udział OZE (odnawialnych źródeł energii) w Polsce wynosił 9,5% przy planowanym poziomie docelowym 15% w 2020 roku¹⁰. W ślad za tak wysokim priorytetem tego obszaru gospodarki pójdzie dostępność finansowania inwestycji związanych z odnawialnymi źródłami energii. Według prognoz Instytutu Energii Odnawialnej, łączna kwota alokacji środków unijnych na OZE w perspektywie finansowej UE na lata 2014-2020 osiągnie poziom 2,3 mld EUR dla całej Polski, w tym 63,6 mln euro dla województwa opolskiego (to ponad dziesięciokrotnie więcej niż w latach 2007-2013)¹¹. Należy jednak zaznaczyć, że w nowej perspektywie finansowej przeważać będą formy finansowania o charakterze komercyjnym, zaś interwencje w postaci bezzwrotnej należeć będą do mniejszości¹².

1.5. INFRASTRUKTURA SPOŁECZNA

Na jakość i komfort życia mieszkańców w istotnym stopniu wpływa infrastruktura społeczna czyli zespół instytucji oraz usług zaspokajających podstawowe potrzeby ludzi w dziedzinach takich jak oświata, kultura, opieka społeczna i służba zdrowia.

1.5.1. OŚWIATA

Na terenie gminy Skoroszyce funkcjonuje sieć szkolna dostosowana do lokalnych potrzeb, na którą składa się Zespół Szkolno-Przedszkolny w Chróście, Zespół Szkolno-Przedszkolny w Sidzinie, Szkoła Podstawowa z oddziałem przedszkolnym w Makowicach, Zespół Szkół w Skoroszycach (Gimnazjum, Szkoła Podstawowa z oddziałem przedszkolnym oraz przedszkole).

Infrastruktura oświaty wymaga w następnych latach inwestycji, obejmujących m.in. termomodernizację (szkoły w Chróście, Makowicach i Skoroszycach) i nowe elewacje (w Chróście). Niezbędne jest także nowe przedszkole w Skoroszycach (obecnie zlokalizowane w budynku mieszkalnym). Konieczna jest także budowa placów zabaw przy szkołach w celu przystosowania ich do przyjęcia 6-latków.

Poniżej umieszczono wykres przedstawiający liczbę uczniów objętych szkolnictwem podstawowym i gimnazjalnym oraz wychowaniem przedszkolnym w latach 2004-2012 w Gminie Skoroszyce.

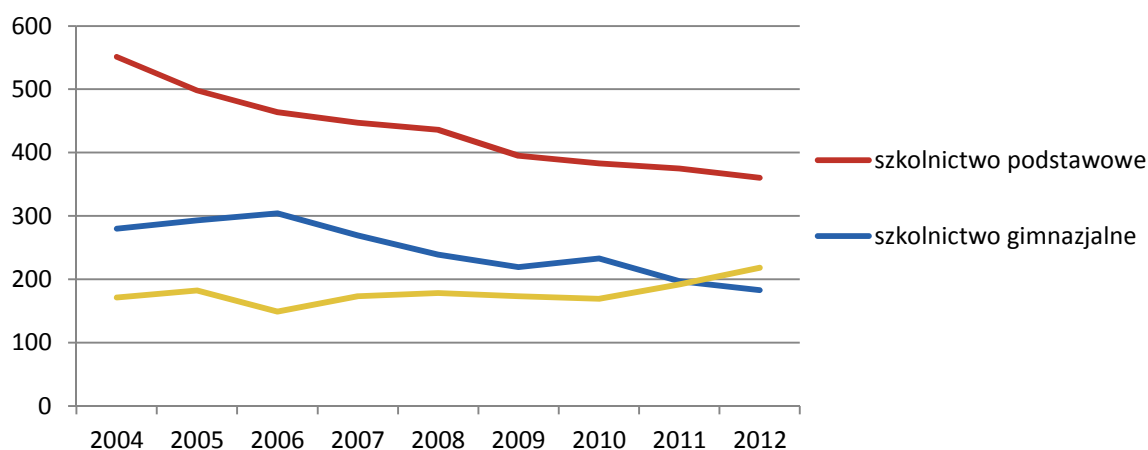
⁹ Komisja Europejska, „Europa 2020. Strategia na rzecz inteligentnego i zrównoważonego rozwoju sprzyjającego włączeniu społecznemu”, Bruksela 2010.

¹⁰ Komisja Europejska, „Renewable energy progress report”, Bruksela 27.03.2013.

¹¹ Wiśniewski G. (red.) i inni, „Określenie potencjału energetycznego regionów Polski w zakresie odnawialnych źródeł energii - wnioski dla Regionalnych Programów Operacyjnych na okres programowania 2014-2020”, Instytut Energii Odnawialnej, Warszawa, grudzień 2011 oraz: prezentacja pod tym samym tytułem ze spotkania Dyrektorów Instytucji Zarządzających RPO w Białobrzegach, 12.07.2012.

¹² Por. Protokół z posiedzenia Parlamentarnego Zespołu ds. Zielonej Gospodarki, Warszawa, 3.04.2013, wystąpienie Adama Rogowskiego, radcy Ministerstwa Gospodarki pt. „Fundusze unijne dla odnawialnych źródeł energii w nowej perspektywie finansowej”.

Rysunek 27. Liczba dzieci w gminie Skoroszyce na różnych poziomach edukacji w latach 2004-2012

Źródło: opracowanie własne na podstawie danych GUS (Bank Danych Lokalnych).

Liczba uczniów objętych edukacją na poziomie podstawowym z roku na rok systematycznie spada. Liczba uczniów w gimnazjum, mimo kilku okresów zwykłych, również charakteryzuje się tendencją spadkową. Malejąca liczba uczniów odbije się negatywnie na subwencji oświatowej, przez co wzrośnie obciążenie finansów gminy. Nieco odmienną sytuację zaobserwować można w obszarze wychowania przedszkolnego, gdzie również w skali kraju, charakterystyczny jest wzrost liczby dzieci. W efekcie w 2012 roku w gminie Skoroszyce liczba dzieci w przedszkolach przewyższyła liczbę uczniów w gimnazjum. Ponadto mając na uwadze tzw. ustawę przedszkolną, która od 2015 roku zobowiązuje gminę do objęcia wychowaniem przedszkolnym wszystkich czterolatków oraz od 2017 roku wszystkich trzylatków, przewiduje się stopniowe zwiększanie liczby dzieci w przedszkolach. Ogółem liczba miejsc w przedszkolach i oddziałach przedszkolnych w gminie jest wystarczająca, jednak w niektórych placówkach jest nadmiar chętnych (w Skoroszycach), a w innych są wolne miejsca. Gminny Zespół Ekonomiczno-Administracyjny Szkół i Przedszkoli monitoruje przepływ uczniów między gminami. W latach 2009-2012 do szkół na terenie gminy Skoroszyce uczęszczało 9-11 uczniów zamieszkałych poza gminą, zaś 35-38 mieszkańców gminy w wieku szkoły podstawowej lub gimnazjum dojeżdża do szkół w innych gminach. Jest to kilka procent łącznej liczby uczniów, zjawisko ma więc skalę normalną dla mobilności międzygminnej. Gmina organizuje dojazd do szkół dla uczniów, z którego korzysta około 300 dzieci.

Szkoły zlokalizowane na terenie gminy Skoroszyce organizują liczne zajęcia pozalekcyjne dla dzieci, jednak wyzwaniem jest zebranie wystarczającej liczby chętnych osób, uczestniczących w nich przez cały rok szkolny.

Mieszkańcy pozytywnie oceniają ofertę edukacyjną w gminie, w szczególności poziom nauczania w szkołach (wykres poniżej).

Rysunek 28. Ocena oferty edukacyjnej w gminie Skoroszyce (2014)

Źródło: opracowanie własne na podstawie wyników przeprowadzonej ankiety.

1.5.2. SPORT I REKREACJA

Gmina posiada dość dobrze rozwiniętą infrastrukturę sportową. W Skoroszycach znajduje się stadion sportowy na 1500 miejsc (w tym 300 siedzących). Ponadto boiska znajdują się w każdej miejscowości (w Chróście, Czarnolesie, Sidzinie i Skoroszycach duże, a w reszcie wsi niewielkie). W Skoroszycach znajduje się kompleks sportowo-rekreacyjny z zapleczem sanitarno-szatniowym składający się z dwóch boisk do gier zespołowych oraz bieżni lekkoatletycznej, w Chróście znajduje się otwarta strefa rekreacyjno-sportowa (skatepark, fitness), a w Czarnolesie park rekreacyjny. W Sidzinie znajduje się nowoczesna, bardzo dobrze wyposażona sala gimnastyczna, a przy Zespole Szkół w Skoroszycach nowa hala sportowa, w której znajdują się 4 boiska (do siatkówki, koszykówki, tenisa i piłki ręcznej). W ramach budowy hali stworzono również parking dla 50 samochodów, wytyczono nowe alejki i posadzono drzewa.

Rysunek 29. Boiska w Skoroszycach

Źródło: www.skoroszyce.pl.

W gminie funkcjonuje sześć Ludowych Zespołów Sportowych i jeden Ludowy Klub Sportowy – LKS PLON.

1.5.3. INSTYTUCJE KULTURY

Główną instytucją kultury w gminie jest Ośrodek Kultury Gminy w Skoroszycach, który na zasadzie umowy użyczenia gospodaruje pomieszczeniami w miejscowościach Skoroszycy, Chróścina i Sidzina. W Ośrodku Kultury w Skoroszycach od 2009 roku znajduje się „Wioska internetowa”, w której mieszkańcy mogą skorzystać z 6 komputerów podłączonych do Internetu. Ogólnodostępne komputery z dostępem do Internetu znajdują się również w gminnej bibliotece w Sidzinie. W Ośrodku Kultury w Chróscinie odbywają się stałe zajęcia pięć razy w tygodniu, m.in. zajęcia teatralne, plastyczne, komputerowe, czy muzyczne. W zajęciach uczestniczą dzieci i młodzież ze wszystkich wsi. W Sidzinie działa Biblioteka Publiczna. Ponadto w gminie znajdują się dwa punkty biblioteczne (przy szkołach podstawowych) w Chróscinie i w Skoroszycach. Oprócz zajęć stałych Ośrodek regularnie organizuje różnego rodzaju imprezy, takie jak „Mikołajkowy Konkurs Piosenki”, „Gminny Konkurs Przedstawień Jasełkowych”, „Dzień Babci i Dziadka”, „Dzień Dziecka”. Ośrodek organizuje również spotkania mieszkańców, przedstawienia teatralne, czy konkursy piosenek.

Na terenie gminy funkcjonuje 10 świetlic wiejskich, z czego 3 usytuowane są przy remizach OSP (w Chróscinie, Starym Grodkowie oraz Makowicach). Gmina systematycznie przeprowadza inwestycje poprawiające stan świetlic. Świetlice są miejscem spotkań grup mieszkańców, np. Kół Gospodyń Wiejskich. W gminie jest sześć KGW (Brzeziny, Chróścina, Giełczyce, Makowice, Sidzina, Skoroszycy), w tym jedno zarejestrowane w formie stowarzyszenia (Stowarzyszenie „Mak”).

Najważniejszą imprezą organizowaną w gminie Skoroszycy są Dożynki Gminne. Co roku odbywają się one w innej miejscowości. Coraz popularniejsza jest także impreza „Kiszenie kapusty – dzień tradycji

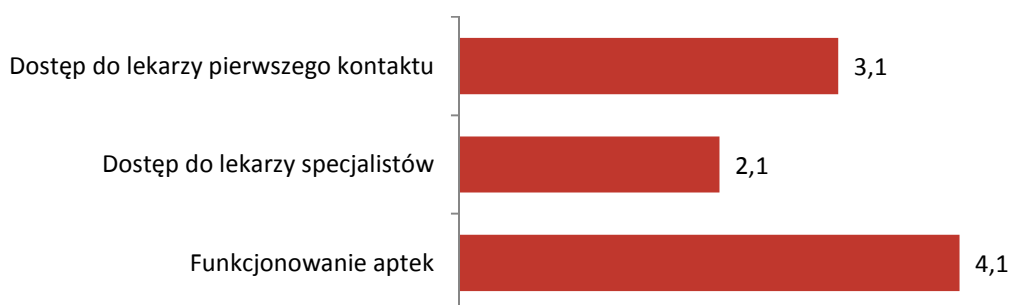
i integracji społeczności wiejskiej”, która po raz pierwszy odbyła się w 2008 roku z inicjatywy Koła Gospodyń Wiejskich w Makowicach. Podczas imprezy odbywa się konkurs kiszenia kapusty, w którym kobiety ubrane w tradycyjne stroje mają za zadanie przygotować według starej receptury kapustę do kiszenia. Następnie uczestnicy imprezy przystępują do biesiadowania i tańców, które trwają do późnych godzin nocnych. Ponadto w gminie odbywają się cyklicznie Zawody Sportowo-Pożarnicze, Zawody Wędkarskie oraz turniej piłki nożnej o Puchar Wójta.

1.5.4. OCHRONA ZDROWIA

Na terenie gminy funkcjonują dwa Niepubliczne Zakłady Opieki Zdrowotnej - SKORMED w Skoroszycach, gdzie znajduje się poradnia lekarza rodzinnego i pediatry oraz VITA-MED. w Chróście, który świadczy usługi w ramach medycyny rodzinnej. Kilka razy w roku do gminy przyjeżdża Mammobus, w którym mieszkanki mają możliwość bezpłatnego badania. W gminie znajduje się jedna apteka w miejscowości Skoroszyce.

Ogółem mieszkańcy dość dobrze oceniają dostęp do lekarzy pierwszego kontaktu, nisko natomiast dostęp do lekarzy specjalistów, do których trzeba dojeżdżać do innych ośrodków. Ze względu na to, że ośrodki zdrowia są niepubliczne, Gmina nie ma bezpośredniego wpływu na ofertę opieki zdrowotnej.

Rysunek 30. Ocena działalności instytucji ochrony zdrowia w gminie Skoroszyce (2014)

Źródło: opracowanie własne na podstawie wyników przeprowadzonej ankiety.

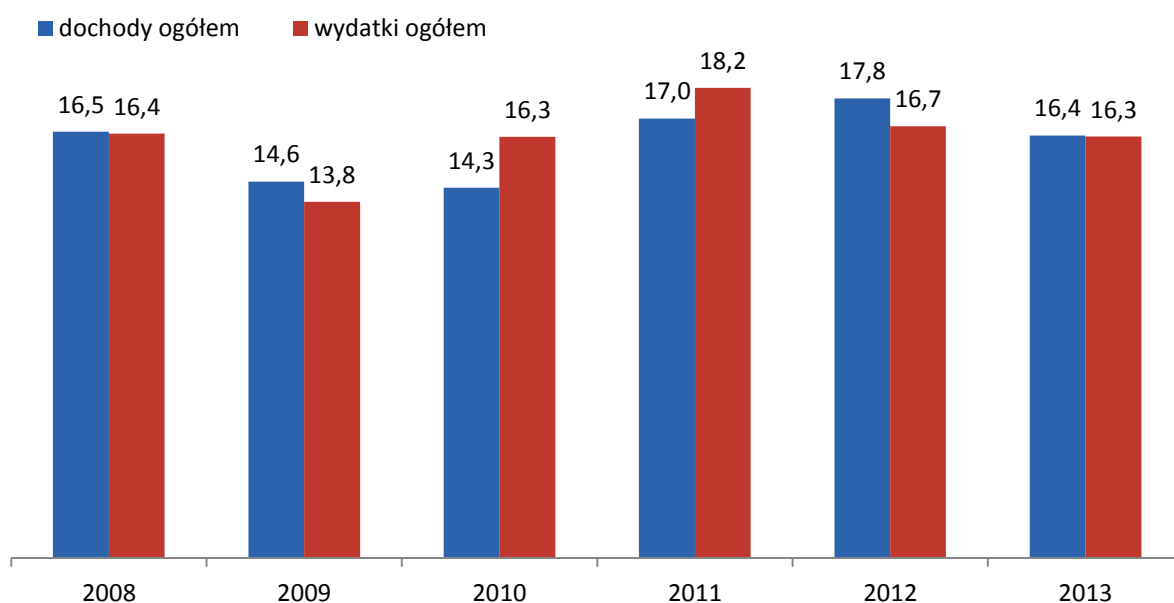
1.6. ZARZĄDZANIE

Na zarządzanie jednostką samorządu terytorialnego składa się wiele różnych działań, w tym zarządzanie finansami i budżetem oraz planowanie strategiczne. Elementy te są niezwykle istotne w procesie rozwoju lokalnego i w pośredni sposób wpływają na życie mieszkańców.

1.6.1. ANALIZA BUDŻETU GMINY

Realizacja zapisanych w strategii celów w dużym stopniu zależy od dostępności środków finansowych, dlatego też ważna jest analiza dochodów i wydatków gminy. Jak widać na poniższym wykresie w ostatnich latach budżet kształtował się na stabilnym poziomie.

Rysunek 31. Dochody i wydatki gminy Skoroszyce w latach 2008-2013

Źródło: opracowanie własne na podstawie sprawozdań z wykonania budżetu gminy Skoroszyce za lata 2008-2013.

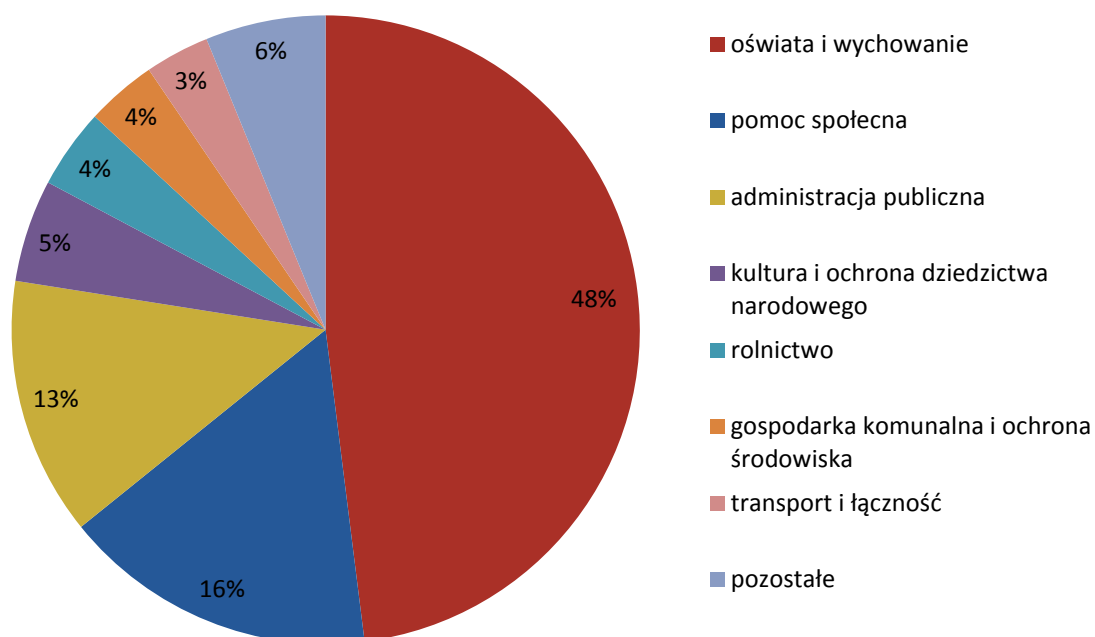
Warto zauważyć, że zarówno w 2013 roku, jak i rok wcześniej gminie udało się wypracować nadwyżkę. Zobowiązania gminy na dzień 31.12.2013 r. wyniosły 1,8 mln zł, czyli ok. 11% dochodów budżetowych.

W 2012 roku w przeliczeniu na jednego mieszkańca¹³ dochody gminy wyniosły 2772 zł, czyli więcej niż średnio w powiecie (2613), jednak mniej niż przeciętnie w gminach (bez miast na prawach powiatu) w województwie (2825) i kraju (3022). Wydatki gminy Skoroszyce *per capita* ukształtowały się na poziomie 2604 zł, czyli nieznacznie wyżej niż w całym powiecie (2599) i mniej niż średnio w województwie (2804) i całym kraju (3025).

Niemal połowa dochodów gminy Skoroszyce (47%) to dochody własne, subwencja stanowi około 36%, natomiast dotacje pozostałe 17%. Przeciętnie w powiecie i województwie dochody własne gmin (bez miast na prawach powiatu) udział dochodów własnych wynosił odpowiednio 50 i 51%. W związku z ograniczonymi środkami, którymi mogą dysponować władze gminy Skoroszyce warto przeanalizować strukturę wydatków, przedstawionych na wykresie poniżej.

¹³ Do porównania danych finansowych różnych jednostek samorządu terytorialnego wykorzystano dane za 2012 rok, ze względu na brak w momencie przygotowywania Strategii ogólnodostępnych danych dotyczących wszystkich jednostek samorządu terytorialnego za 2013 rok.

Rysunek 32. Struktura wydatków gminy Skoroszyce według działów gospodarki budżetowej za 2013 rok

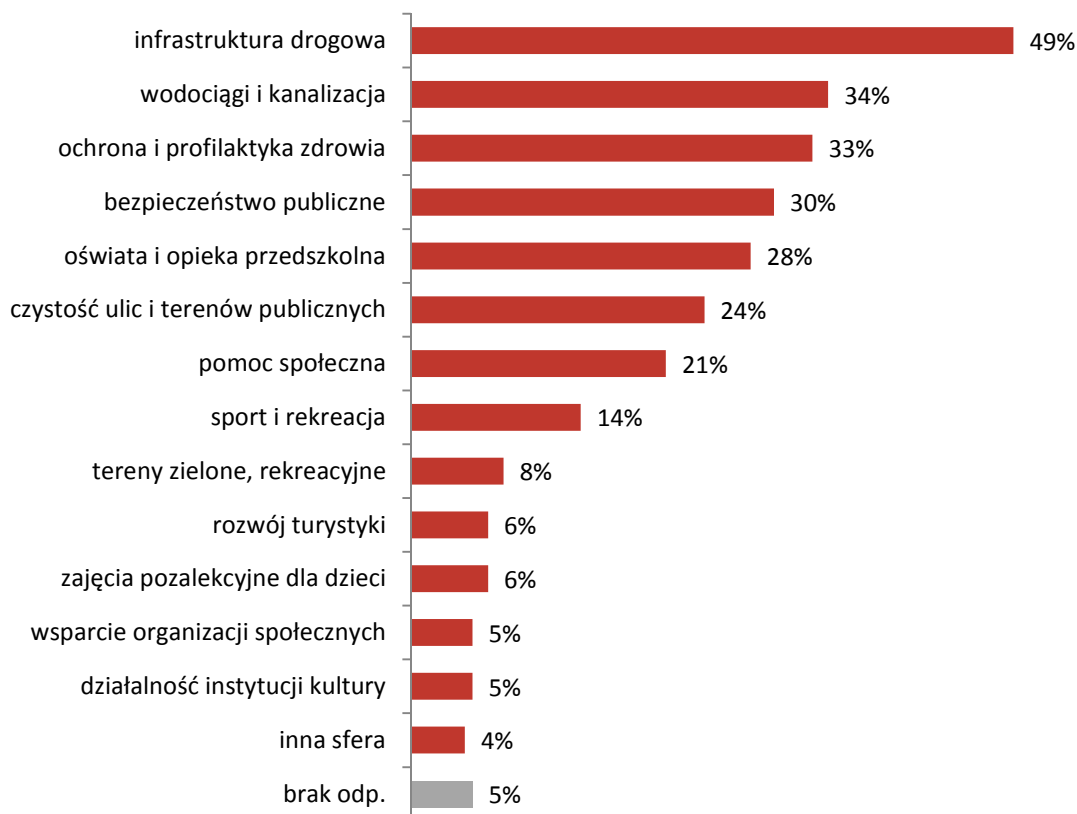

Źródło: opracowanie własne na podstawie sprawozdania Rb-28s za 2013 rok.

Niemal połowa wszystkich wydatków budżetowych w gminie Skoroszyce to środki przeznaczone na oświatę i wychowanie. Drugą pod względem ilości środków finansowych kategorią jest pomoc społeczna, na którą przeznaczono 16% całego budżetu. Obie te grupy wydatków należą do obowiązkowych zadań gminy zleconych przepisami, z którymi nie można zrezygnować.

W ankiecie poproszono mieszkańców o wskazanie trzech najważniejszych dziedzin, które ich zdaniem powinny być szczególnie brane pod uwagę podczas planowania budżetu, rozkład odpowiedzi przedstawia poniższy wykres.

Rysunek 33. Dziedziny, które zdaniem mieszkańców powinny być traktowane priorytetowo przy planowaniu budżetu gminy (2014)

Źródło: opracowanie własne na podstawie wyników przeprowadzonej ankiety.

Zdecydowanie najważniejszym, zdaniem mieszkańców, zadaniem gminy jest dbanie o infrastrukturę drogową, którą zaznaczył co drugi ankietowany. Następne w kolejności są wodociąg i kanalizacja oraz ochrona i profilaktyka zdrowia wskazane przez co trzecią osobę. Ważne są także bezpieczeństwo publiczne, oświata i opieka przedszkolna, czystość ulic i terenów publicznych oraz pomoc społeczna.

Co ważne bardzo wiele projektów i przedsięwzięć gmina realizuje przy wsparciu środków zewnętrznych – z Unii Europejskiej oraz z budżetu państwa. Łącznie przez okres 10 lat członkostwa Polski w Unii Europejskiej gmina Skoroszyce zrealizowała przy wsparciu środków zewnętrznych działania inwestycyjne i remonty o łącznej wartości 22,4 mln zł (dofinansowane w wysokości 8,6 mln zł, czyli 38%) oraz projekty edukacyjne, szkoleniowe i kulturalne o łącznej wartości ponad 2 mln zł (dofinansowane w kwocie 1,8 mln zł, stanowiącej aż 96% całkowitych kosztów). Dzięki wykorzystaniu środków unijnych możliwa była realizacja znacznie większej ilości zadań i przedsięwzięć. Do największych inwestycji dokonanych dzięki pozyskanym środkom zaliczyć należy m.in. budowę sieci wodociągowej i kanalizacyjnej w gminie, budowę sal gimnastycznych przy szkołach (w Sidzinie i Skoroszycach), remonty świetlic wiejskich, modernizację dróg, wyposażenie placów zabaw.

1.6.2. PLANOWANIE STRATEGICZNE I PROMOCJA GMINY

PLANOWANIE STRATEGICZNE

Zarządzanie strategiczne to kompleksowy sposób podejścia do gospodarczych szans i wyzwań poprzez formułowanie celów rozwojowych i wprowadzanie ich w życie¹⁴. Władze samorządowe zajmują się nie tylko bieżącymi zadaniami, ale starają się poszerzać perspektywę i planować rozwój w średniookresowym horyzoncie. Aktualne dokumenty strategiczne gminy Skoroszyce to:

- Wieloletnia Prognoza Finansowa na lata 2014-2020;
- Gminna Strategia Rozwiązywania Problemów Społecznych na lata 2013-2020;
- Gminny Program Przeciwdziałania Przemocy w Rodzinie oraz Ochrony Ofiar Przemocy w Rodzinie na lata 2012-2015;
- Program Ochrony Środowiska na lata 2004-2015;
- Plan Gospodarki Odpadami na lata 2004-2015;
- Studium Uwarunkowań i Kierunków Zagospodarowania Przestrzennego Gminy;
- 10 Miejscowych Planów Zagospodarowania Przestrzennego.

Dokumenty te pozwalają na zmniejszenie stopnia niepewności wobec przyszłych działań gminy, zapewniają poczucie bezpieczeństwa i stabilizacji oraz pozwalają na racjonalne planowanie inwestycji na terenie gminy.

Gmina Skoroszyce należy do Lokalnej Grupy Działania „Złota Ziemia”, a ponadto jest partnerem samorządu województwa opolskiego w programie regionalnym Opolskiej Karty Rodziny i Seniora. Gmina uczestniczy także w projekcie Partnerstwo Nyskie 2020, w ramach którego stworzono Obszar Funkcjonalny, dzięki któremu partnerzy mogą aplikować o dodatkowe środki w ramach unijnej perspektywy finansowej 2014-2020. Gmina należy do Związku Gmin Śląska Opolskiego, którego głównym celem jest rozwój społeczno-gospodarczy gmin członkowskich oraz do Stowarzyszenia Gmin Polskich Euroregionu Pradziad, które kultywując tradycje regionalne promuje turystykę na pograniczu Polski, Czech i Niemiec.

Gmina Skoroszyce zajęła siódme miejsce spośród 540 gmin rolniczych o dochodach budżetowych niższych niż 2800 zł na mieszkańca w rankingu zmian rozwojowych w latach 2010-2013 oraz 164 miejsce wśród wszystkich gmin w kraju. W raporcie „Podsumowanie kadencji 2010-2014”¹⁵ przedstawiono wyniki analizy wszystkich gmin i miast na prawach powiatu w Polsce w zakresie rozwoju społeczno-gospodarczego w ciągu ubiegłej kadencji. Pod uwagę brano czynniki finansowe, gospodarcze, infrastrukturalne i społeczne.

PROMOCJA GMINY

Działania promocyjne gminy powinny być ukierunkowane zarówno na otoczenie zewnętrzne, jak i wewnętrzne. System promocji obejmuje w związku z tym komunikację władz samorządowych ze społecznością lokalną i włączanie przedstawicieli tej społeczności w prowadzone działania oraz

¹⁴ Definicja zarządzania strategicznego za: R.W. Griffin, Podstawy zarządzania organizacjami, wyd. PWN, Warszawa 2005, str. 6.

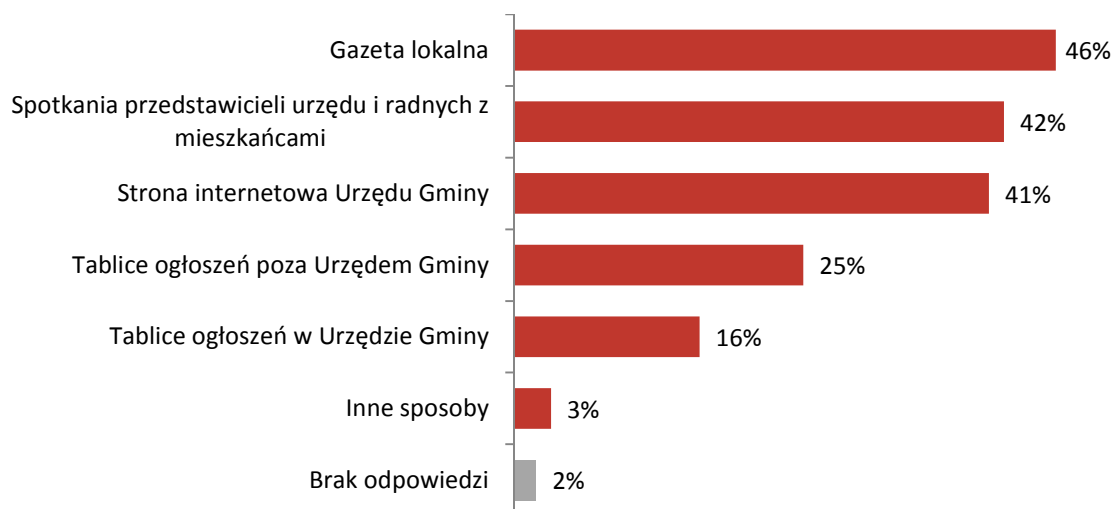
¹⁵ Gawrońska S., Klupczyński M., Knade Ł., Kryszak Ł., Sośnicka A., „Podsumowanie kadencji 2010-2014”, 2014.

prowadzenie współpracy pomiędzy jednostkami samorządu terytorialnego i przyciąganie potencjalnych inwestorów. Gmina Skoroszyce promuje się m.in. poprzez:

- stronę internetową,
- kwartalny Biuletyn informacyjny gminy Skoroszyce,
- udział w imprezach lokalnych i regionalnych,
- działalność w Lokalnej Grupie Działania,
- współpracę z innymi podmiotami.

Dla mieszkańców najwygodniejszymi sposobami dowiadywania się o działaniach władz gminy są gazeta lokalna, spotkania przedstawicieli urzędu i radnych z mieszkańcami oraz strona internetowa. Szczegółowy rozkład odpowiedzi przedstawia wykres poniżej.

Rysunek 34. Najwygodniejsze dla mieszkańców sposoby informowania o działalności władz gminy (2014)

Źródło: opracowanie własne na podstawie wyników przeprowadzonej ankiety.

Inne sposoby podane przez mieszkańców to Biuletyn informacyjny, ulotki oraz poprzez sołtysów.

W przeprowadzonej ankiecie poproszono mieszkańców o ocenę pracy urzędników zatrudnionych w Urzędzie Gminy. Praca urzędników zatrudnionych w Urzędzie Gminy na ogół została oceniona dobrze. Prawie co trzeci mieszkaniec przyznał ocenę bardzo dobrą lub dobrą.

2. ANALIZA SWOT

Analiza SWOT jest podstawowym narzędziem planowania strategicznego, którego celem jest uporządkowanie zgromadzonej wiedzy w cztery podstawowe grupy czynników: mocne strony (ang. *strengths*), słabe strony (ang. *weaknesses*), szanse (ang. *opportunities*) i zagrożenia (ang. *threats*). Mocne strony to czynniki wewnętrzne będące atutem gminy i tworzące podstawę dla jej rozwoju. Słabe strony również dotyczą wewnętrznych uwarunkowań gminy, które obniżają jej potencjał i mogą ograniczać jej rozwój. Szanse i zagrożenia dotyczą otoczenia zewnętrznego gminy. Strategia zakłada w miarę możliwości wykorzystanie szans i przeciwdziałanie zagrożeniom lub ich skutkom.

Mocne strony	Słabe strony
<ul style="list-style-type: none"> ▪ Stosunkowo korzystna struktura demograficzna ludności gminy ▪ Dobre skomunikowanie z głównymi szlakami komunikacyjnymi (autostrada A4) ▪ Przebieg czynnej linii kolejowej przez teren gminy ▪ Uchwalone Studium uwarunkowań i kierunków zagospodarowania przestrzennego gminy oraz Miejskowe plany zagospodarowania przestrzennego dla wszystkich wsi ▪ Wolne tereny inwestycyjne w dobrej lokalizacji ▪ Intensywnie rozbudowywana sieć infrastruktury komunalnej ▪ Stosunkowo niewielkie zadłużenie gminy ▪ Nadwyżka budżetowa w 2012 i 2013 roku ▪ Uczestnictwo w programach samorządowych i unijnych ▪ Pozyskiwanie środków zewnętrznych na prowadzone działania i inwestycje ▪ Droga św. Jakuba przebiegająca przez teren gminy ▪ Stosunkowo niewielki odsetek mieszkańców korzystający ze środowiskowej pomocy społecznej ▪ Działalność w Lokalnej Grupie Działania „Złota Ziemia” ▪ Korzystna struktura obszarowa gospodarstw rolnych ▪ Stosunkowo dobra jakość gleb gruntów ornych ▪ Rozbudowana infrastruktura sportowa i rekreacyjna	<ul style="list-style-type: none"> ▪ Wysokie bezrobocie ▪ Brak dużego zakładu pracy ▪ Niski poziom przedsiębiorczości ▪ Brak transportu zbiorowego łączącego Skoroszyce ze wszystkimi miejscowościami oraz bezpośredniego połączenia gminy z Opolem ▪ Słaby stan dróg lokalnych (część dróg nieutwardzona) ▪ Zmniejszająca się liczba mieszkańców na skutek emigracji i ujemnego przyrostu naturalnego ▪ Stosunkowo niskie dochody własne gminy ▪ Niska aktywność mieszkańców ▪ Niski potencjał turystyczny ▪ Brak specjalistycznej opieki zdrowotnej ▪ Brak mieszkań socjalnych i chronionych

Szanse	Zagrożenia
<ul style="list-style-type: none"> ▪ Efektywne wykorzystanie środków unijnych i innych zewnętrznych źródeł finansowania ▪ Przyciągnięcie inwestora zewnętrznego ▪ Zagospodarowanie terenów inwestycyjnych w gminie ▪ Możliwość wykorzystania terenu byłego lotniska w Starym Grodkowie (imprezy masowe, zloty) ▪ Rozwój sektora Odnawialnych Źródeł Energii ▪ Rozwój Wałbrzyskiej Specjalnej Strefy Ekonomicznej - podstrefy Nysa ▪ Rozwój aktywnych narzędzi polityki rynku pracy i ich finansowania ▪ Przebieg Drogi św. Jakuba przez teren gminy ▪ Rozwój agroturystyki 	<ul style="list-style-type: none"> ▪ Rosnący zakres zadań samorządu lokalnego bez jednoczesnego wzrostu finansowania ▪ Zmniejszająca się liczba uczniów w szkołach prowadzonych przez gminę ▪ Emigracja mieszkańców (w szczególności młodych) ▪ Dziedziczenie problemów społecznych, pokoleniowe bezrobocie i bezradność społeczna ▪ Rosnąca liczba osób korzystających z pomocy społecznej ▪ Brak inwestorów zewnętrznych ▪ Zagrożenie powodziowe

3. WIZJA I MISJA GMINY SKOROSZYCE

Wizja gminy Skoroszyce to jej docelowy stan w przyszłości, możliwy do osiągnięcia przy założeniu wystąpienia korzystnych warunków zewnętrznych i podejmowania trafnych i skutecznych działań. Wizja zawiera aspiracje obywateli i ma inspirować do wspólnego działania Władze i Mieszkańców.

Misja określa podstawowe wartości gminy Skoroszyce. Wartości te pomagają ujednoczyć sposoby działania Władz i Administracji w sprawach kluczowych dla całej społeczności lokalnej. Misja określa kierunek działania jednostek Urzędu Gminy, ich rolę i sens istnienia.

3.1. WIZJA GMINY SKOROSZYCE

Gmina przyjazna wszystkim mieszkańcom, umożliwiającą korzystanie z rozwiniętej infrastruktury, pełne uczestnictwo w życiu społecznym i gospodarczym, pracę, rekreację oraz realizację planów prywatnych i ambicji zawodowych.

3.2. MISJA GMINY SKOROSZYCE

Dbać o dobro mieszkańców gminy podnosząc jakość usług publicznych, wspierając aktywność i inicjatywy obywateli oraz rozwijając infrastrukturę gminną. Umiejętnie korzystać z dostępnych zasobów przy poszanowaniu zasady zrównoważonego rozwoju.

4. ANALIZA CELÓW

Przedstawione w powyższej diagnozie i podsumowane w analizie SWOT problemy i wyzwania stojące przed społecznością gminy pozwoliły wskazać najważniejsze cele rozwojowe.

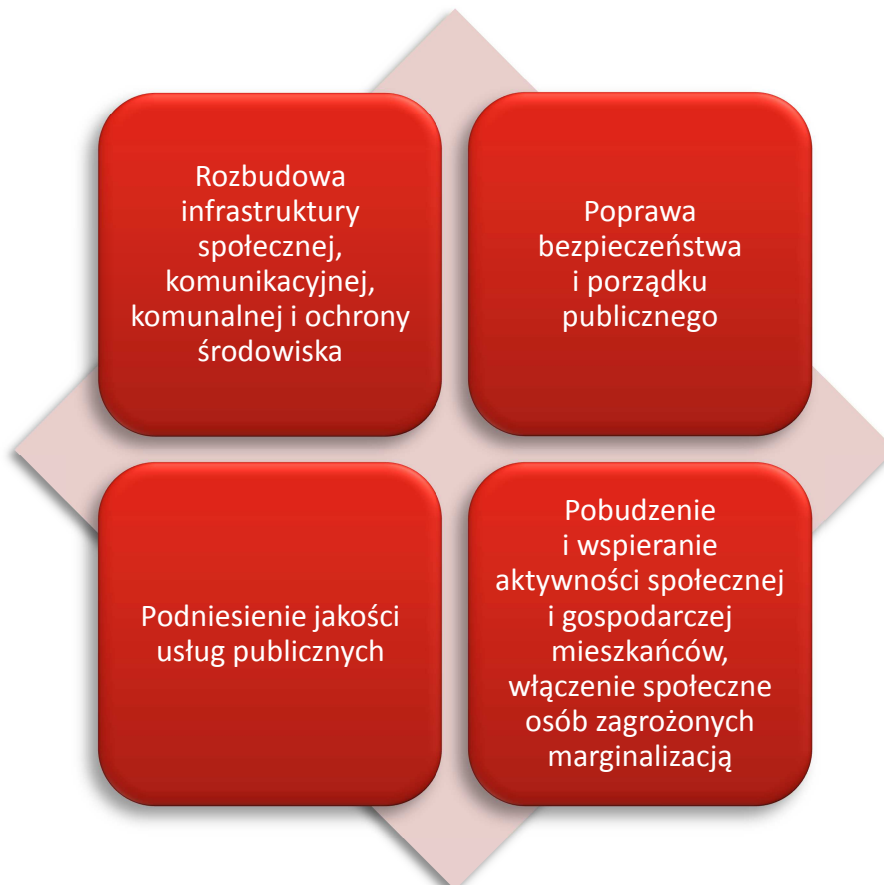
Zarówno cele strategiczne, jak i operacyjne zostały wyznaczone zgodnie z metodyką SMART dotyczącą odpowiedniego ich formułowania. Nazwa SMART jest akronimem z języka angielskiego – każda litera oznacza jedną z pięciu cech poprawnie sformułowanych celów, które powinny być:

S	<i>Specific</i> - konkretne, proste
M	<i>Measurable</i> – mierzalne, umożliwiające ocenę stopnia realizacji
A	<i>Achievable</i> - osiągalne, realistyczne
R	<i>Relevant</i> – ich osiągnięcie powinno być istotne dla społeczności
T	<i>Time-bound</i> – określone w czasie, posiadające termin wykonania

4.1. CELE STRATEGICZNE I OPERACYJNE

Na podstawie diagnozy stanu gminy, biorąc pod uwagę główne problemy mieszkańców oraz potencjał rozwojowy gminy określono cztery priorytetowe cele strategiczne na lata 2014-2020.

Rysunek 35. Cele strategiczne gminy Skoroszyce

Źródło: opracowanie własne.

Cele strategiczne są dość ogólne, dlatego w ramach każdego z nich wyodrębniono kilka celów operacyjnych, których realizacja przybliży gminę do osiągnięcia celów strategicznych. Celami operacyjnymi, które są punktem wyjścia dla określenia przyszłych działań, objęto tylko obszary wchodzące w zakres zadań samorządu gminnego. Choć odpowiedzialność za uchwalenie Strategii i realizacja przyjętych kierunków działań spoczywa na władzach gminy, to należy podkreślić, że część planowanych inicjatyw nie może zostać zrealizowana bez aktywnego udziału społeczeństwa gminy, każdego z mieszkańców oraz lokalnych stowarzyszeń.

1. Rozbudowa infrastruktury społecznej, komunikacyjnej, komunalnej i ochrony środowiska

- 1.1. Modernizacja dróg na terenie gminy wraz z infrastrukturą towarzyszącą
- 1.2. Budowa chodników i tras rowerowych
- 1.3. Rozbudowa i modernizacja sieci wodno-kanalizacyjnej
- 1.4. Wsparcie budowy przydomowych oczyszczalni ścieków
- 1.5. Modernizacja i budowa zbiorników wody pitnej
- 1.6. Wspieranie inwestycji w odnawialne źródła energii

- 1.7. Termomodernizacja budynków użyteczności publicznej
- 1.8. Rozbudowa i modernizacja infrastruktury oświaty, kultury i sportu
- 2. Poprawa bezpieczeństwa i porządku publicznego**
  - 2.1. Podniesienie poziomu porządku publicznego
  - 2.2. Podniesienie bezpieczeństwa publicznego poprzez wsparcie jednostek Ochotniczej Straży Pożarnej
- 3. Podniesienie jakości usług publicznych**
  - 3.1. Zwiększenie różnorodności form zajęć pozalekcyjnych dla dzieci i młodzieży
  - 3.2. Wsparcie systemu pomocy społecznej
  - 3.3. Rozwój oferty usług kulturalnych dla różnych grup wiekowych
  - 3.4. Rozwój systemu opieki nad osobami starszymi
- 4. Pobudzenie i wspieranie aktywności społecznej i gospodarczej mieszkańców, włączenie społeczne osób zagrożonych marginalizacją**
  - 4.1. Przeciwdziałanie wykluczeniu społecznemu osób zagrożonych marginalizacją, szczególnie bezrobotnych
  - 4.2. Wsparcie organizacji pozarządowych, stowarzyszeń i inicjatyw mieszkańców
  - 4.3. Wsparcie rozwoju przedsiębiorczości
  - 4.4. Podniesienie atrakcyjności inwestycyjnej gminy

4.2. KIERUNKI DZIAŁAŃ

4.2.1. ROZBUDOWA INFRASTRUKTURY SPOŁECZNEJ, KOMUNIKACYJNEJ, POPRAWA BEZPIECZEŃSTWA I PORZĄDKU PUBLICZNEGO

Cel operacyjny 1.1. Modernizacja dróg na terenie gminy wraz z infrastrukturą towarzyszącą

Rozwinięta infrastruktura drogowa nie tylko poprawia dostępność komunikacyjną gminy i poszczególnych miejscowości, ale przede wszystkim podnosi bezpieczeństwo i wygodę mieszkańców, w efekcie podnosząc atrakcyjność inwestycyjną gminy. Cel ten obejmuje budowę, remont, modernizację oraz utwardzenie dróg gminnych oraz udział w poprawie jakości dróg powiatowych na terenie gminy Skoroszyce. Oprócz naprawy nawierzchni, w ramach dostępnych środków finansowych, gmina dbać będzie o infrastrukturę towarzyszącą (w tym oświetlenie).

Cel operacyjny 1.2. Budowa chodników i tras rowerowych

Przy niektórych drogach w gminie brakuje odpowiednich poboczy i chodników, brakuje także tras rowerowych. Realizacja tych inwestycji podniesie bezpieczeństwo uczestników ruchu drogowego i pozytywnie wpłynie na komfort życia mieszkańców gminy.

Cel operacyjny 1.3. Rozbudowa i modernizacja sieci wodno-kanalizacyjnej

Poszerzenie dostępu mieszkańców do sieci kanalizacyjnej jest priorytetem rozwoju gminy Skoroszyce w najbliższych latach. Dostęp do tej infrastruktury znacząco poprawia wygodę życia, obniża koszty utrzymania domu i zachęca do osiedlenia się na terenie gminy. W najbliższych latach planowana jest rozbudowa kanalizacji do miejscowości Giełczyce oraz Sidzina. Większa liczba gospodarstw

podłączonych do sieci wpłynie na konieczność rozbudowy oczyszczalni w Skoroszycach oraz budowy bioreaktora.

Cel operacyjny 1.4. Wsparcie budowy przydomowych oczyszczalni ścieków

Szansą na podniesienie jakości życia mieszkańców niewielkich skupisk ludności, do których niemożliwe będzie doprowadzenie sieci kanalizacyjnej, są przydomowe oczyszczalnie ścieków.

Cel operacyjny 1.5. Modernizacja i budowa zbiorników wodnych

Istniejący zbiornik wody pitnej w Czarnolesie wymaga modernizacji. Istnieje również potrzeba wybudowania nowego zbiornika w Giełczycach (zapewniającego kilkudniowy zapas wody dla Giełczyc i Sidziny). Oprócz zapewnienia zapasów wody o odpowiedniej jakości zbiorniki takie zmniejszają skutki potencjalnych klęsk żywiołowych.

Cel operacyjny 1.6. Wspieranie inwestycji w odnawialne źródła energii

Na terenie gminy Skoroszyce istnieją warunki rozwoju dla zielonej energii takiej jak np. wiatraki, fotowoltaika, kolektory słoneczne oraz uprawa roślin energetycznych. W unijnej perspektywie finansowej 2014-2020 na cele związane z rozwojem ekologicznych źródeł pozyskiwania energii zostanie przeznaczonych ponad siedmiokrotnie więcej środków niż w latach 2007-2013 (ponad dziesięciokrotnie na terenie województwa opolskiego). Cel obejmuje działania mające ukierunkowane na zwiększenie zainteresowania odnawialnymi źródłami energii wśród mieszkańców oraz poszukiwanie inwestorów i potencjalnych rynków zbytu dla biomasy produkowanej na terenie gminy.

Cel operacyjny 1.7. Termomodernizacja budynków użyteczności publicznej

Gmina Skoroszyce będzie sukcesywnie, w ramach możliwości finansowych, prowadzić termomodernizację gminnych budynków użyteczności publicznej (szkół, przedszkoli, urzędu gminy, siedziby Zakładu Oczyszczania i Wodociągów). Plany działań obejmują m.in. wymianę dachów i okien oraz instalacji centralnego ogrzewania. Inwestycje te przyczynią się do ochrony środowiska i przyniosą oszczędności budżetowi gminy. Cel obejmuje także dostosowanie budynków do potrzeb osób niepełnosprawnych.

Cel operacyjny 1.8. Rozbudowa i modernizacja infrastruktury oświaty i kultury

Aby w pełni dostosować ofertę gminy Skoroszyce do potrzeb zgłaszanych przez mieszkańców konieczne są inwestycje w nowoczesną infrastrukturę oświaty. Budowa nowego obiektu przedszkolnego w Skoroszycach mogłaby zapewnić dzieciom komfortowe i spełniające wszystkie normy warunki. Dodatkowo realizacja celu obejmuje bieżące dokonywanie niezbędnych napraw i remontów w pozostałych obiektach szkolno-przedszkolnych oraz pełne dostosowanie ich do reformy edukacyjnej obniżającej wiek obowiązku szkolnego do 6 lat. Cel ten łączy się z celem 1.7.

4.2.2. POPRAWA BEZPIECZEŃSTWA I PORZĄDKU PUBLICZNEGO

Cel operacyjny 2.1. Podniesienie poziomu porządku publicznego

Realizacja celu obejmuje doposażenie sprzętowe Zakładu Oczyszczania i Wodociągów m.in. w maszyny do napraw dróg lokalnych oraz do wykaszania rowów melioracyjnych i poboczy dróg gminnych. Dzięki takim zakupom gmina będzie mogła sama dokonywać bieżących napraw i konserwacji infrastruktury, co pozwoli na szybsze ich przeprowadzanie oraz obniżenie kosztów.

Cel operacyjny 2.2. Podniesienie bezpieczeństwa publicznego poprzez wsparcie jednostek Ochotniczej Straży Pożarnej

Jednostki Ochotniczej Straży Pożarnej są ważnym elementem systemu bezpieczeństwa publicznego na poziomie gminnym. Oprócz działań prewencyjnych i udziału w akcjach ratowniczych, jednostki OSP odgrywają ważną rolę społeczną aktywizując środowiska lokalne. Gmina planuje wspierać rozwój remiz i sprzętu ratowniczego oraz świetlic prowadzonych przez OSP, które są lokalnymi ośrodkami życia społecznego. Realizacja tego celu obejmuje także budowę nowych lub rozbudowę istniejących remiz.

4.2.3. PODNIESIENIE JAKOŚCI USŁUG PUBLICZNYCH I ROZWÓJ INFRASTRUKTURY SPOŁECZNEJ

Cel operacyjny 3.1. Zwiększenie różnorodności form zajęć pozalekcyjnych dla dzieci i młodzieży

Kapitał intelektualny to najważniejszy typ kapitału potrzebnego dla rozwoju gminy. Celem działań gminy Skoroszyce jest zwiększenie szans edukacyjnych młodzieży poprzez umożliwienie rozwoju talentów oraz organizację zajęć uzupełniających dla dzieci tego potrzebujących. Już teraz wydatki na oświatę stanowią największą pozycję w budżecie gminy, a instytucje oświaty i kultury sprawnie pozyskują środki zewnętrzne na rozwój oferty zajęć pozalekcyjnych. W sytuacji ograniczonych zasobów własnych gmina położy akcent na dalsze sprawne pozyskiwanie finansowania zewnętrznego i organizację zajęć rozwijających utalentowanych uczniów i ułatwiających opanowanie materiału uczniom potrzebującym wsparcia. Realizacja tego celu we wszystkich szkołach w gminie przyczyni się do poprawy jakości nauczania, co pozwoli na zbudowanie podstawy do sukcesów życiowych i zawodowych mieszkańców gminy.

Cel operacyjny 3.2. Wsparcie systemu pomocy społecznej

Zadania gminy z zakresu pomocy społecznej realizuje przede wszystkim Gminny Ośrodek Pomocy Społecznej. Aktualnie posiadane zasoby (kadrowe, finansowe i lokalowe) ograniczają możliwości skutecznego działania jednostki, wspierania osób potrzebujących w przewyższaniu trudności życiowych. Gmina dążyć będzie do zwiększenia zatrudnienia w GOPS (asystent rodziny), podnoszenia ich kompetencji (finansowanie szkoleń) oraz w miarę możliwości powstania lokali socjalnych i mieszkań chronionych na terenie gminy.

Cel operacyjny 3.3. Rozwój oferty usług kulturalnych dla różnych grup wiekowych

Działalność kulturalna przyczynia się do wzmocnienia kapitału społecznego. Gmina i jej jednostki organizacyjne we współpracy z organizacjami lokalnymi planują organizację spotkań dla seniorów, pikników dla rodzin z dziećmi i innych wydarzeń integrujących wszystkie pokolenia mieszkańców gminy.

Cel operacyjny 3.4. Rozwój systemu opieki nad osobami starszymi

W związku z zachodzącymi zmianami demograficznymi i rosnącą aktywnością osób starszych rośnie potrzeba organizacji systemowej opieki nad osobami starszymi. Gmina będzie zabiegać o poszerzenie zakresu i dostępności usług opiekuńczych na jej terenie, aktywizować starszych mieszkańców w miarę ich możliwości (co łączy się z celem 3.3.) oraz zachęcać rodziny i wolontariuszy do nieformalnej opieki nad seniorami społeczności gminnej.

4.2.4. POBUDZENIE I WSPIERANIE AKTYWNOŚCI SPOŁECZNEJ I GOSPODARCZEJ MIESZKAŃCÓW, WŁĄCZENIE SPOŁECZNE OSÓB ZAGROŻONYCH MARGINALIZACJĄ

Cel operacyjny 4.1. Przeciwdziałanie wykluczeniu społecznemu osób zagrożonych marginalizacją, szczególnie bezrobotnych

Trudności życiowe, przerastające niekiedy możliwości pojedynczych osób, prowadzą często do narastania problemów społecznych. Liczne instytucje samorządowe i pozarządowe wspierają te osoby w przezwyciężaniu napotykanych trudności. Ważne jest by nie pozostawiać osób potrzebujących samych sobie, dlatego Gmina podejmie się wsparcia działań prowadzonych przez jej jednostki organizacyjne oraz organizacje, stowarzyszenia i fundacje, które mają na celu aktywizację i włączenie społeczne osób zagrożonych marginalizacją. Zadania gminy dotyczące przeciwdziałania wykluczeniu społecznemu realizuje przede wszystkim GOPS. Do działań w ramach tego celu operacyjnego należy również udzielanie wsparcia organizacjom pozarządowym przy pozyskiwaniu finansowania zewnętrznego czy udostępnianie gminnych zasobów.

Cel operacyjny 4.2. Wsparcie organizacji pozarządowych, stowarzyszeń i inicjatyw mieszkańców

Bez zaangażowania obywateli nie jest możliwa realizacja przyjętych celów strategicznych. Aktywni mieszkańcy interesujący się sprawami gminy, uczestniczący w życiu społeczności lokalnej oraz dbający o jej dobro są najcenniejszym kapitałem. Gmina będzie wspierać działalność mieszkańców zrzeszonych w organizacjach i grupach nieformalnych, która ma na celu rozwój społeczno-gospodarczy gminy, integrację jej mieszkańców, kultywowanie tradycji lokalnych czy promocję gminy. Wsparcie i współpraca obejmować będzie m.in. zlecenie wybranych zadań publicznych organizacjom pozarządowym, pomoc w pozyskaniu środków finansowych z zewnętrznych źródeł, udostępnianie zasobów gminnych czy wsparcie w zakresie promocji działalności organizacji.

Cel operacyjny 4.3. Wsparcie rozwoju przedsiębiorczości

Przedsiębiorczość jest jednym z kluczowych czynników rozwoju gminy. Poziom przedsiębiorczości w gminie Skoroszyce jest stosunkowo niski na tle powiatu. Działania Gminy mogą obejmować wsparcie informacyjne dla przedsiębiorców oraz osób chcących rozpocząć własną działalność gospodarczą. Przedsiębiorcy uzyskają pomoc w dopełnieniu formalności związanych z założeniem firmy oraz informację o dostępnych formach wsparcia przedsiębiorczości. Informacje udostępniane będą również za pośrednictwem strony internetowej Urzędu Gminy. Urząd Gminy będzie również współpracował z Powiatowym Urzędem Pracy w Nysie i innymi instytucjami w zakresie aktywizacji i wzrostu mobilności zawodowej mieszkańców gminy oraz wsparcia przedsiębiorczości (kursy, szkolenia, dotacje, doradztwo).

Cel operacyjny 4.4. Podniesienie atrakcyjności inwestycyjnej gminy

Jedną z szans rozwojowych gminy jest zainteresowanie gminą dużego zewnętrznego inwestora i powstanie dużego w skali gminy zakładu pracy. Ważną gałęzią rozwoju gospodarki jest również wspieranie tworzenia mikroprzedsiębiorstw w sferze usług wzajemnych jako szansy na samozatrudnienie. Część opisanych powyżej działań (przede wszystkim ukierunkowanych na rozwój infrastruktury technicznej) podniesie atrakcyjność inwestycyjną gminy. Oprócz tego Urząd Gminy będzie kontynuować działania promujące gminę na wyższych szczeblach, rozwijać dotychczasową ofertę inwestycyjną (działki uzbrojone pod inwestycje) oraz aktywnie poszukiwać potencjalnych inwestorów.

4.3. ZGODNOŚĆ CELÓW Z NADRZĘDNymi DOKUMENTAMI STRATEGICZNYMI

Wyznaczone cele oraz kierunki działań są zgodne z dokumentami strategicznymi obowiązującymi na terenie powiatu, województwa i kraju, a także z dokumentami międzynarodowymi. Kompatybilność założonego planu rozwoju gminy i ponadlokalnych strategii ułatwi pozyskanie finansowania zewnętrznego, w tym z Unii Europejskiej.

4.3.1. MIĘDZYNARODOWE DOKUMENTY STRATEGICZNE

AGENDA 21

Agenda 21 jest globalnym programem działań, który został uchwalony w czerwcu 1992 na Konferencji Narodów Zjednoczonych w Rio de Janeiro podczas tzw. Szczytu Ziemi. Dokument określa obszary wspólnych działań w kwestii ochrony i kształtowania środowiska zwracając przede wszystkim uwagę na ochronę zasobów naturalnych oraz zrównoważony rozwój.

Agenda 21 składa się z czterech części, poruszających następujące kwestie:

- zagadnienia społeczne i ekonomiczne,
- gospodarowanie zasobami naturalnymi Ziemi,
- wzmocnienie roli głównych grup społecznych,
- środki wdrażania zaleceń.

W grudniu 1992 roku została powołana Komisja Zrównoważonego Rozwoju, której zadaniem jest monitorowanie przestrzegania postanowień programu.

EUROPA 2020 – STRATEGIA NA RZECZ INTELIGENTNEGO I ZRÓWNOWAŻONEGO ROZWOJU SPRZYJAJĄCEGO WŁĄCZENIU SPOŁECZNEMU

Europa 2020 – Strategia na rzecz inteligentnego i zrównoważonego rozwoju sprzyjającego włączeniu społecznemu to długookresowa strategia rozwoju Unii Europejskiej w obszarze społeczno-gospodarczym na lata 2010-2020. Dokument zastąpił realizowaną od 2000 r. Strategię Lizbońską. Celem strategii Europa 2020 jest współpraca państw członkowskich na rzecz wychodzenia z kryzysu, wdrażania reform, które pozwolą na zmaganie się z problemem globalizacji współczesnego świata, starzenia się społeczeństwa oraz racjonalne wykorzystanie zasobów naturalnych.

Realizacja strategii wymaga skupienia się na trzech priorytetach:

- wzrost inteligentny, czyli rozwój opierający się na wiedzy i innowacjach,
- wzrost zrównoważony, czyli transformacja w kierunku gospodarki niskoemisyjnej, efektywnie korzystającej z zasobów i konkurencyjnej,
- wzrost sprzyjający włączeniu społecznemu, czyli wspieranie gospodarki charakteryzującej się wysokim poziomem zatrudnienia i zapewniającej spójność gospodarczą, społeczną i terytorialną.

Strategia koncentruje się na pięciu dalekosiężnych celach w dziedzinie edukacji, zatrudnienia, innowacyjności, klimatu i energii oraz w zakresie walki z ubóstwem.

4.3.2. KRAJOWE DOKUMENTY STRATEGICZNE

DŁUGOOKRESOWA STRATEGIA ROZWOJU KRAJU – POLSKA 2030. TRZECIA FALA NOWOCZESNOŚCI

Długookresowa Strategia Rozwoju Kraju - Polska 2030. Trzecia fala nowoczesności – jest dokumentem, który określa główne trendy, wyzwania i scenariusze rozwoju społeczno-gospodarczego kraju oraz kierunki przestrzennego zagospodarowania kraju z uwzględnieniem zasady zrównoważonego rozwoju, obejmującym okres co najmniej 15 lat. Dokument został wydany 11 stycznia 2013. Opiera się na opublikowanym w 2009 roku Raporcie 2030 - Wyzwania Rozwojowe i jest uzupełniony o kwestie trwającego w Europie kryzysu finansowego i spowolnienia gospodarczego.

Głównym celem dokumentu jest wytyczenie i charakterystyka działań skierowanych ku poprawie jakości życia Polaków i rozwoju Polski na tle Unii Europejskiej. Założeniem strategii jest przezwyciężenie kryzysu finansowego w możliwie najkrótszym czasie oraz wzrost gospodarczy kraju.

STRATEGIA ROZWOJU KRAJU 2020

Strategia Rozwoju Kraju 2020 jest główną strategią rozwojową kraju obejmującą średni horyzont czasowy. Została opublikowana we wrześniu 2012 roku. Stanowi aktualizację Strategii Rozwoju Kraju 2007-2015. Wyznacza najważniejsze zadania państwa, których realizacja przyczyni się do szybszego i bardziej zrównoważonego rozwoju kraju i poprawy jakości życia ludności poprzez wzmocnienie potencjałów gospodarczych, instytucjonalnych i społecznych. Główne działania obejmują trzy obszary: sprawne i efektywne państwo, konkurencyjna gospodarka, spójność społeczna i gospodarcza.

KONCEPCJA PRZESTRZENNEGO ZAGOSPODAROWANIA KRAJU 2030

Koncepcja Przestrzennego Zagospodarowania Kraju jest najważniejszym dokumentem strategicznym w kwestii zagospodarowania przestrzennego kraju. Został on stworzony w celu zapewnienia efektywnego wykorzystania przestrzeni kraju. Dokument zawiera cele i kierunki działań służące takiemu planowaniu przestrzennemu, które pozwoli na wzrost społeczno-gospodarczy państwa. Cele określone w dokumencie to:

1. Podwyższenie konkurencyjności głównych ośrodków miejskich Polski w przestrzeni europejskiej poprzez ich integrację funkcjonalną przy zachowaniu policentrycznej struktury systemu osadniczego sprzyjającej spójności.
2. Poprawa spójności wewnętrznej i terytorialne równoważenie rozwoju kraju poprzez promowanie integracji funkcjonalnej, tworzenie warunków dla rozprzestrzeniania się czynników rozwoju, wielofunkcyjny rozwój obszarów wiejskich oraz wykorzystanie potencjału wewnętrznego wszystkich terytoriów.
3. Poprawa dostępności terytorialnej kraju w różnych skalach przestrzennych poprzez rozwijanie infrastruktury transportowej i telekomunikacyjnej.
4. Kształtowanie struktur przestrzennych wspierających osiągnięcie i utrzymanie wysokiej jakości środowiska przyrodniczego i walorów krajobrazowych Polski.

5. Zwiększanie odporności struktury przestrzennej kraju na zagrożenia naturalne i utraty bezpieczeństwa energetycznego oraz kształtowanie struktur przestrzennych wspierających zdolności obronne państwa,
6. Przywrócenie i utrwalenie ładu przestrzennego.

UMOWA PARTNERSTWA – PROGRAMOWANIE PERSPEKTYWY FINANSOWEJ 2014-2020

Umowa Partnerstwa jest dokumentem określającym strategię interwencji funduszy europejskich w Polsce w latach 2014-2020 trzech polityk unijnych: Polityki Spójności, Wspólnej Polityki Rolnej oraz Wspólnej Polityki Rybołówstwa. Dokument powstał w oparciu o Założenia Umowy Partnerstwa 2014-2020, które zostały poddane konsultacjom społecznym i przyjęte przez rząd 15 stycznia 2013 roku. Sama umowa została zatwierdzona przez Radę Ministrów 8 stycznia 2014.

Umowa Partnerstwa przedstawia m.in.:

- cele i priorytety interwencji w ujęciu tematycznym i terytorialnym wraz z podstawowymi wskaźnikami,
- opis stopnia uzupełniania się działań finansowanych z Polityki Spójności, Wspólnej Polityki Rolnej oraz Wspólnej Polityki Rybołówstwa,
- układ programów operacyjnych,
- zarys systemu finansowania oraz wdrażania.

KRAJOWA STRATEGIA ROZWOJU REGIONALNEGO 2010-2020: REGIONY, MIASTA, OBSZARY WIEJSKIE

Krajowa Strategia Rozwoju Regionalnego 2010-2020: Regiony, Miasta, Obszary Wiejskie jest średniookresowym dokumentem strategicznym, który określa zasady prowadzenia polityki społeczno-gospodarczej kraju w ujęciu wojewódzkim. Dokument wprowadza zmiany w zakresie planowania i prowadzenia polityki regionalnej w Polsce oraz nakreśla zadania podejmowane przez poszczególne resorty. Jednostki terytorialne realizujące politykę regionalną są tu postrzegane jako narzędzia służące osiągnięciu celów rozwojowych całego kraju. Strategia została przyjęta przez Radę Ministrów 13 lipca 2010 roku.

4.3.3. REGIONALNE DOKUMENTY STRATEGICZNE

STRATEGIA ROZWOJU WOJEWÓDZTWA OPOLSKIEGO DO 2020 ROKU

Cele strategiczne, których realizacja przewidziana jest w Strategii Rozwoju Gminy Skoroszyce na lata 2014-2020 pozostają zgodne z celami Strategii Rozwoju Województwa Opolskiego do 2020 roku. Szczególną uwagę zwrócono tu na konieczność przygotowania społeczeństwa do wymogów rynku pracy poprzez m.in. wspieranie kształcenia językowego na wszystkich szczeblach nauczania, wspieranie procesu przekwalifikowania, kształtowanie postaw przedsiębiorczych oraz wspieranie działań wyrównujących szanse edukacyjne dzieci ze środowisk zagrożonych wykluczeniem społecznym i ubóstwem. Ważną kwestią jest również tworzenie atrakcyjnych obszarów do zamieszkania, inwestowania i wypoczynku. Realizacji tego celu ma służyć poprawa jakości i dostępności usług zdrowotnych, opiekuńczych i edukacyjnych, rozwój i promocja oferty turystycznej, kulturalnej i sportowej regionu. Postanowiono również podjąć działania skierowane na

usprawnianie powiązań transportowych jak budowa nowych mostów, wykorzystanie potencjału transportowego Odry, czy poprawa parametrów technicznych dróg lokalnych i wojewódzkich. Istotne jest również zapewnienie wysokiej jakości środowiska poprzez wspieranie niskoemisyjnej gospodarki, racjonalne wykorzystanie zasobów naturalnych, a także przeciwdziałanie skutkom zagrożeń naturalnych.

Pośród celów Strategii Rozwoju Województwa znalazły się również postulaty dotyczące wielofunkcyjnego rozwoju obszarów miejskich i wiejskich. Dążenie do wyżej wymienionego celu ma zostać osiągnięte m.in. poprzez przeciwdziałanie zjawiskom chaosu przestrzennego, poprawę dostępności do wysokiej jakości usług publicznych, czy choćby tworzenie lokalnych rynków pracy na obszarach wiejskich.

REGIONALNY PROGRAM OPERACYJNY WOJEWÓDZTWA OPOLSKIEGO

W chwili sporządzania Strategii Rozwoju Gminy Skoroszyce Regionalny Program Operacyjny Województwa Opolskiego na lata 2014-2020 jest na etapie konsultacji społecznych¹⁶. Jest dokument o charakterze planistycznym definiujący kierunki wydatkowania środków z Europejskiego Funduszu Rozwoju Regionalnego i Europejskiego Funduszu Społecznego. Całkowita alokacja środków unijnych dla województwa opolskiego na lata 2014-2020 wynosi niemal 945 mln euro¹⁷. Celem głównym RPO Województwa Opolskiego jest „Zwiększenie konkurencyjności i innowacyjności gospodarki oraz poprawa jakości życia w wielokulturowym regionie opolskim”. Program obejmuje 14 osi priorytetowych, z których dla gminy Skoroszyce największe znaczenie mogą mieć: zwiększenie konkurencyjności gospodarki regionu poprzez lepsze warunki do rozwoju przedsiębiorczości, otoczenia biznesu oraz skuteczne wzmocnienie rynku pracy, wzmocnienie dostępności komunikacyjnej i spójności terytorialnej regionu, zwiększenie konkurencyjności rynku pracy, wzrost włączenia społecznego i spójności społecznej mieszkańców, wzrost jakości oraz upowszechnienie edukacji dostosowanej do regionalnego rynku pracy. Program jest zgodny ze Strategią Europa 2020 i Strategią Rozwoju Kraju 2020.

PLAN ZAGOSPODAROWANIA PRZESTRZENNEGO WOJEWÓDZTWA OPOLSKIEGO

Plan Zagospodarowania Przestrzennego Województwa Opolskiego służy kształtowaniu uporządkowanej przestrzeni województwa. Zawiera on cele i kierunki gospodarowania przestrzenią z uwzględnieniem walorów architektonicznych i krajobrazowych, wymagań ochrony środowiska przyrodniczego, zdrowia, bezpieczeństwa oraz wymagań ludzi niepełnosprawnych, a także walorów ekonomicznych przestrzeni. Przestrzeganie powyższych zaleceń ma skutkować wzrostem atrakcyjności i konkurencyjności regionu, ochroną bogatych zasobów środowiska przyrodniczego i kulturalnego, czy poprawą efektywności gospodarowania.

---

¹⁶ Zarząd Województwa Opolskiego, „Regionalny Program Operacyjny Województwa Opolskiego 2014-2020”, Projekt przeznaczony do konsultacji społecznych (wersja nr 1), Opole, lipiec 2013.

¹⁷ Strona internetowa Ministerstwa Infrastruktury i Rozwoju, http://www.mir.gov.pl/fundusze/Fundusze_Europejskie_2014_2020/strony/start.aspx.

4.3.4. LOKALNE DOKUMENTY STRATEGICZNE

STRATEGIA ROZWOJU WSPÓLNOTY MIĘDZYGMINNO-POWIATOWEJ ZIEMI NYSKIEJ NA LATA 2004-2015¹⁸

Dokument ten określa cele, priorytety i kierunki działań powiatu do roku 2015. Stanowi on punkt odniesienia do tworzenia dokumentów niższego szczebla, takich jak Strategia Rozwoju Gminy Skoroszyce. Jego założenia są zgodne z dokumentami wyższego szczebla, w tym ze Strategią Rozwoju Województwa Opolskiego. Cele strategiczne wyznaczone dokumentem przyjętym uchwałą Rady Powiatu Nyskiego brzmią następująco:

- „1. Utrzymanie i rozwój miejscowego potencjału gospodarczego oraz aktywizacja rynku pracy,
2. Rozbudowa i modernizacja infrastruktury technicznej i społecznej,
3. Rozwój turystyki w oparciu o posiadany potencjał i chronione środowisko naturalne,
4. Wykorzystanie potencjału rolnictwa do trwałego rozwoju produkcji rolno-spożywczej i usług,
5. Uporządkowanie i modernizacja obszarów wiejskich,
6. Rozwój współpracy międzyregionalnej i transgranicznej,
7. Rozwój potencjału kulturalnego i edukacyjnego Ziemi Nyskiej.”

Cele operacyjne Strategii dotyczą ośmiu obszarów: gospodarki, rolnictwa i obszarów wiejskich, infrastruktury i komunikacji, infrastruktury społecznej, kultury, ochrony środowiska, turystyki oraz współpracy międzyregionalnej i transgranicznej.

POWIATOWA STRATEGIA ROZWIĄZYWANIA PROBLEMÓW SPOŁECZNYCH POWIATU NYSKIEGO

Powiatową Strategię Rozwiązywania Problemów Społecznych na lata 2013-2023 w powiecie nyskim opracowano w oparciu o diagnozę sytuacji społecznej. Misja powiatu w zakresie polityki społecznej została określona następująco: „Stworzenie mieszkańcom powiatu, zagrożonym wykluczeniem społecznym, możliwości usamodzielnienia zawodowego i społecznego w oparciu o instytucje i inicjatywy społeczne”. Dokument wyznacza trzy cele strategiczne:

- „1. Rozwijanie współpracy pomiędzy instytucjami i organizacjami działającymi na rzecz osób zagrożonych wykluczeniem społecznym”
2. Zwiększenie dostępności i podniesienie jakości usług wspierających, opiekuńczych i specjalistycznych
3. Rozwijanie różnorodnych form pomocy i wsparcia na rzecz osób zagrożonych wykluczeniem społecznym i zawodowym”.

Planowane działania służące realizacji tych celów obejmują m.in. szkolenia kadry pomocy społecznej, rozwój oferty usług specjalistycznych, współpracę z instytucjami i organizacjami pozarządowymi działającymi w sferze pomocy społecznej czy rozwój i wykorzystanie narzędzi aktywizacji osób zagrożonych wykluczeniem.

---

¹⁸ „Strategia rozwoju wspólnoty międzygminno-powiatowej Ziemi Nyskiej na lata 2004-2015”, dokument przyjęty Uchwałą nr XX/174/04 Rady Powiatu w Nysie z dnia 18 czerwca 2004 r.

PROGRAM OCHRONY ŚRODOWISKA DLA GMINY SKOROSZYCE

Program Ochrony Środowiska dla Gminy Skoroszyce został opracowany na lata 2004-2015. Celem nadrzędnym Programu jest „Osiągnięcie trwałego rozwoju Gminy Skoroszyce i zwiększenie atrakcyjności gminy poprzez poprawę środowiska przyrodniczego”. Zadania służące realizacji celu obejmują zapewnienie mieszkańcom gminy dostępu do wody o odpowiedniej jakości, skanalizowanie całej gminy, czy wdrożenie skutecznego zarządzania ochroną środowiska. Wśród głównych dążeń do tego dokumentu znalazły się również postulaty dotyczące ochrony zasobów leśnych i poprawa kondycji przyrodniczej obszarów leśnych oraz ich otulin, a także rekultywacji terenów zdegradowanych poprzez bieżącą likwidację „dzikich” wysypisk odpadów.

BIBLIOGRAFIA

- Gawrońska S., Klupczyński M., Knade Ł., Kryszak Ł., Sośnicka A., „Podsumowanie kadencji 2010-2014”, 2014
- GOPS w Skoroszycach, Sprawozdanie półroczne i roczne z udzielonych świadczeń pomocy społecznej - pieniężnych, w naturze i usługach za I-XII 2013 r. (MPiPS-03)
- Komisja Europejska, „Europa 2020. Strategia na rzecz inteligentnego i zrównoważonego rozwoju sprzyjającego włączeniu społecznemu”, Bruksela 2010
- Komisja Europejska, „Renewable energy progress report”, Bruksela 27.03.2013.
- Ministerstwo Administracji i Cyfryzacji, „Długookresowa Strategia Rozwoju Kraju - Polska 2030. Trzecia fala nowoczesności”, Warszawa 2013
- Ministerstwo Infrastruktury i Rozwoju, „Umowa Partnerstwa”, Warszawa 2014
- Ministerstwo Rozwoju Regionalnego, „Koncepcja Przestrzennego Zagospodarowania Kraju 2030”, Warszawa 2012
- Ministerstwo Rozwoju Regionalnego, „Krajowa Strategia Rozwoju Regionalnego 2010-2020:Regiony, Miasta, Obszary wiejskie”, Warszawa 2010
- Nowak. M. T., „Poła śmierci”, <http://www.historia.uwazamrze.pl/artukul/855436,953620-Pola-smierci.html?p=1>
- „Program Ochrony Środowiska dla Gminy Skoroszyce na lata 2004-2015”
- „Powiatowa Strategia Rozwiązywania Problemów Społecznych Powiatu Nyskiego na lata 2013-2023”, Nysa 2012
- Rejestr form ochrony przyrody w województwie opolskim, www.bip.opole.rdos.gov.pl
- Samorząd Województwa Opolskiego, „Strategia Rozwoju Województwa Opolskiego do 2020 roku”, Opole 2012
- „Strategia Rozwoju Kraju 2020”, Warszawa 2012
- „Strategia rozwoju wspólnoty międzygminno-powiatowej Ziemi Nyskiej na lata 2004-2015”, Nysa 2004
- Strona internetowa Państwowej Komisji Wyborczej, www.pkw.gov.pl
- Strona internetowa programu Rozwój Wsi Opolskiej, www.odnowawsi.eu
- Strona internetowa Urzędu Gminy Skoroszyce, www.skoroszyce.pl
- Strona internetowa, www.starygrodkow.pl
- Strona internetowa, www.zielonypunkt.co
- United Nations Sustainable Development, „Agenda 21”, Rio de Janeiro 1992
- Ustawa z dnia 27 kwietnia 2001 roku Prawo ochrony środowiska, Dz. U. 2001 nr 62 poz. 627 z późn. zm.
- Zarząd Województwa Opolskiego, „Plan Zagospodarowania Przestrzennego Województwa Opolskiego”, Opole 2010
- Zarząd Województwa Opolskiego, „Regionalny Program Operacyjny Województwa Opolskiego 2014-2020”, Projekt przeznaczony do konsultacji społecznych (wersja nr 1), Opole, lipiec 2013.